SPRAWOZDANIE

DYREKCJI

II. PAŃSTWOWEGO GIMNAZJUM im. ŚW. JACKA W KRAKOWIE

ZA ROK SZKOLNY 1932/33 i 33/34.

1) Dr Józef Reiss: Euklidesa podział monochordu Εὐκλείδου Κατατομὴ κανόνος
2) Część urzędowa

KRAKÓW 1934
NAKŁADEM KOŁA RODZICIELSKIEGO

SPRAWOZDANIE

DYREKCJI

II. PAŃSTWOWEGO GIMNAZJUM im. ŚW. JACKA W KRAKOWIE

ZA ROK SZKOLNY 1932/33 i 33/34.

1) Dr Józef Reiss: Euklidesa podział monochordu Εὐκλείδου Κατατομὴ κανόνος
2) Część urzędowa

KRAKÓW 1934
NAKŁADEM KOŁA RODZICIELSKIEGO

KRAKÓW – DRUK W. L. ANCZYCA I SPÓŁKI

DR JÓZEF REISS

EUKLIDESA PODZIAŁ MONOCHORDU

ΕΥΚΛΕΙΔΟΥ ΚΑΤΑΤΟΜΗ ΚΑΝΟΝΟΣ

O życiu Euklidesa brak dotąd historycznie stwierdzonych wiadomości. Wiemy tylko, że nauczał w Aleksandrji w Egipcie za czasów Ptolomeusza I, a więc koło r. 300 przed Chr. Nie wiemy natomiast, skąd pochodził: według jednych z Egiptu, według innych z miasta Gela na Sycylji. Stąd nieraz spotykana nazwa Εὐκλείδης Σικελιώτης, Sycylijczyk. W okresie renesansu identyfikowano go z filozofem ze szkoły «Erystyków» [dialektyków, łączących zasady Sokratesowe z filozofją Eleatów], Euklidesem z Megary, rówieśnikiem Platona.

W sławnych «Elementach geometrji» stworzył Euklides obowiązujący dotąd system geometrji trójwymiarowej, odznaczający się taką jasnością wykładu, prostotą i jasnością, że dzieło jego stało się nieprześcignionym wzorem metody naukowej. Prócz «Elementów geometrji» przypisuje się Euklidesowi autorstwo wielu innych pism z zakresu optyki, astronomji i dwóch traktatów, poświęconych zagadnieniom muzycznym: Εἰσαγωγὴ ἁρμονική, *Harmonicum introductorium* i Κατατομὴ κανόνος, *Sectio canonis musici.*

W starożytności uchodziła muzyka obok arytmetyki, geometrji i astronomji za część matematyki. Przez muzykę bowiem rozumiano zagadnienia akustyczne, a przedewszystkiem pomiary wysokości dźwięków. Dlatego to każdy matematyk był w starożytności zarazem i teoretykiem muzyki.

Krytyka naukowa stwierdziła, że rozprawa Εἰσαγωγὴ ἁρμονική nie jest dziełem Euklidesa, lecz nieznanego bliżej autora Kleonidesa, żyjącego za czasów Trajana około r. 100 po Chr. Natomiast wszyscy komentatorzy i wydawcy pism Euklidesa godzą się na to,

że traktat Κατατομὴ κανόνος jest niewątpliwie autentycznem jego dziełem. Jedynie tylko matematyk angielski Dav. Gregory zakwestjonował autorstwo Euklidesa [1703 r.], a w nowszych czasach poszedł za jego przykładem uczony francuski Paul Tannery, wysunąwszy rzeczowe zarzuty przeciw Euklidesowi [1904].

Traktat Κατατομὴ κανόνος zajmuje się *obliczeniem wysokości interwali na podstawie geometrycznej.* Starożytni akustycy bowiem dokonywali pomiarów na strunie lub strunach monochordu: strunę dzielono na odcinki i porównywano ich długość. Stosunek liczbowy tych odcinków był stosunkiem interwali i oznaczał ich wysokość. Jest to więc metoda geometryczna, przenosząca w sferę dźwięku kategorje przestrzenne; różni się ona od metody dzisiejszej, która wysokość dźwięku określa częstością drgań. Monochord, jako instrument, służący do pomiarów interwali muzycznych nazywano κανών. Stąd pochodzi tytuł rozprawy Euklidesa.

Stosunek liczbowy, wynikły z pomiaru odcinków na strunie jest odwrotny, aniżeli przy obliczaniu częstości drgań; a więc np. interwal oktawy, mierzony na strunie wielkością odcinków, wyraża się stosunkiem 2:1 t. j. stosunkiem dźwięku wyższego [1] do niższego [2], gdyż dźwiękowi wyższemu odpowiada struna o połowę krótsza od struny odpowiadającej dźwiękowi niższemu. Przy pomiarach wysokości interwalów zapomocą częstości drgań interwal oktawy wyrazi się odwrotnym stosunkiem t. j. 1:2, gdyż liczba większa odpowiada wyższemu dźwiękowi; w oktawie więc wyższy dźwięk ma dwa razy większą liczbę drgań, aniżeli dźwięk podstawowy [1].

Teoretycy starożytni mówią stale przy obliczaniu wysokości interwali o sumie πρόσθεσις albo o różnicy ἀφαίρεσις w tem znaczeniu, jakoby nowy interwal powstawał przez dodanie lub odjęcie dwóch wartości. W rzeczywistości stosunek dźwięków, zawartych w jakimś interwale, otrzymuje się przez mnożenie lub dzielenie. Stosunek ten jest zatem iloczynem lub ilorazem arytmetycznym, a nie sumą lub różnicą dwóch wartości geometrycznych. N. p. oktawa 2 : 1, składająca się z kwinty 3 : 2 i kwarty 4 : 3, nie jest sumą tych dwóch stosunków, gdyż $\frac{3}{2} + \frac{4}{3}$ dałoby jako sumę $\frac{17}{6}$, tylko jest iloczynem $\frac{3}{2} \cdot \frac{4}{3} = \frac{2}{1}$. Występuje tu więc sprzeczność, której nie uświadamiali sobie starożytni teoretycy. Euklides również miesza te pojęcia: raz sto-

suje on definicje tradycji i mówi o sumie lub o różnicy wysokości, a drugi raz określa trafnie wysokość interwali jako iloczyn lub iloraz; tak np. w XII theorema oznacza Euklides interwał duodecymy jako iloczyn oktawy i kwinty $\frac{3}{2} \cdot \frac{2}{1} = 3$ τριπλάσιον διάστημα.

* * *

Traktat Κατατομὴ κανόνος poprzedził Euklides krótkim i zwięzłym wstępem, po którym umieścił treściwe theoremata. Jest ich dwadzieścia. Treścią wstępu jest definicja dźwięku. Między wywodami wstępu a samym traktatem występuje sprzeczność polegająca na tem, że wstęp przyjmuje przy obliczeniach wysokości dźwięku za podstawę szybkość drgań, gdy natomiast theoremata traktatu stosują stale metodę geometryczną t. j. mierzą interwale długością struny. Nadto poruszone we wstępie zagadnienia akustyczne pomija Euklides milczeniem w toku wywodów traktatu tak, że powstaje rozbieżność, a raczej brak związku między obiema jego częściami.

Theoremata przeprowadzają konsekwentnie zasadniczą tezę t. j. że dźwięki dadzą się wyrazić stosunkami liczbowemi i pozostają wobec siebie w takim samym stosunku, jak liczby, a więc w stosunku wielokrotności λόγος πολλαπλάσιος, w stosunku superpartykularnym λόγος ἐπιμόριος i superparcjalnym λόγος ἐπιμερής. Dzisiejsza matematyka zarzuciła te terminy ἐπιμόριον i ἐπιμερής i dlatego trudno je określić terminami polskiemi. Trzeba więc zachować nazwy starogreckie lub posłużyć się nazwami, używanemi w średniowiecznej łacinie t. j. nazywać stosunek epimoryczny: *ratio superparticularis,* a stosunek epimeryczny: *ratio superpartiens.*

Stosunek superpartykularny jest ułamkiem, którego mianownik mieści się w liczniku raz i cząstkę o liczniku jeden: $\frac{n+1}{n}$, np. $\frac{3}{2}$, $\frac{4}{3}$, $\frac{5}{4}$ i t. p. Stosunek superparcjalny jest ułamkiem, którego mianownik mieści się w liczniku raz i cząstkę o dowolnym liczniku, większym od jedności $\frac{n+K}{n}$, przyczem $K > 1$, np. $\frac{7}{5}$ i t. p.

* * *

Traktat Κατατομὴ κανόνος da się podzielić na dwie wyraźnie odrzynające się od siebie części:

Pierwsza część, theorem. 1—9, poświęcona jest stosunkom arytmetycznym i przeprowadza dowód metodą geometryczną niezależnie od ich związku z interwalami muzycznemi, a druga część theorem. 10—20, jest zastosowaniem twierdzeń matematycznych do muzyki. Z niezwykłą bystrością zauważył J. L. Heiberg [Studien über Euklid. 1882 p. 53], że w pierwszej części swego traktatu wprowadził Euklid trzy arytmetyczne zasady, których niema w jego «Elementach geometrji»; są to theor. 2, theor. 3 i theor. 9. Przytoczonej przez Heiberga uwagi użył Paul Tannery jako argumentu przeciw autorstwu Euklidesa; ona bowiem przemawia za tem, że traktat Κατατομὴ κανόνος pochodzi z czasów przed napisaniem «Elementów», a więc przed wystąpieniem Euklidesa.

Za podstawę obliczeń akustycznych bierze Euklid system diatoniczny, διάτονον σύντονον, odpowiadający naszej dzisiejszej skali diatonicznej. Właściwy podział monochordu przeprowadza Euklid w dwóch ostatnich theorematach: 19 i 20. W pierwszym z nich opiera wysokości dźwięków na t. zw. systemie niezmiennym, ἀμετάβολον σύστημα, w drugim zaś oznacza t. zw. tony zmienne, φερόμενοι, κινούμενοι φθόγγοι. W theor. 19 występuje pojęcie interwalu zwanego πυκνόν, który teorja średniowieczna tłumaczyła jako *intervallum spissum*, t. zn. interwal najciaśniejszy, najbardziej zbity. Jest to połączenie dwóch interwali, które razem wzięte tworzą interwal mniejszy od leimatu, λεῖμμα $\frac{256}{243}$ t. j. różnicy wysokości między kwartą a wielką tercją.

Traktat Κατατομὴ κανόνος tłumaczono kilkakrotnie od XVI. wieku począwszy na język łaciński: Ioannes Pena 1557, 1571, 1607, Marcus Meibomius 1652, Henr. Menge 1916; na język francuski Forcadel P. 1572, Pierre Herigone 1644, Ch. Em. Ruelle 1883; na język angielski: Charles Davy 1787.

Przekład polski pojawia się poraz pierwszy w naszej literaturze. Opiera się on na tekscie, zawartym w krytycznem wydaniu uczonego niemieckiego Karola Jana, Musici Scriptores graeci: Nr. III. Euclidis Sectio canonis graece. pag. 148—166. Teubneriana. Lipsiae 1899.

* * *

PODZIAŁ MONOCHORDU.

PRZEKŁAD.

[Wstęp]. Gdyby wszystko było w spoczynku i gdyby nie było ruchu, panowałoby we wszechświecie milczenie. A gdyby panowało milczenie i nie było żadnego ruchu, wówczas nie słyszelibyśmy żadnego głosu. Jeśli więc mamy coś usłyszeć, to najpierw musi powietrze ulec wstrząśnieniu, musi powstać ruch. Ponieważ wszystkie dźwięki powstają z drgania powietrza, a to drganie możliwe jest tylko wskutek poprzedzającego je ruchu — jedne ruchy zaś są szybsze, a inne powolniejsze, przyczem szybsze ruchy powodują głos wyższy, a powolniejsze głos niższy — dlatego koniecznem następstwem tego jest to, że głosy składające się z szybszych ruchów i częstszych drgań będą wyższe, głosy zaś składające się z powolniejszych ruchów i rzadszych drgań, będą niższe. Tak więc głosy wyższe obniżą się odpowiednio, jeśli ruch zwolnimy i [naodwrót] głosy niższe podwyższą się odpowiednio, jeśli ruch przyspieszymy. Stąd wniosek, że dźwięki składają się z poszczególnych części, ponieważ zmieniają swą wysokość zależnie od przyspieszenia lub od zwolnienia ruchu. Wszystko zaś, co składa się z części, da się wyrazić wzajemnym stosunkiem liczb. Wobec tego i dźwięki można przedstawić wzajemnym stosunkiem liczb.

Z pośród liczb niektóre pozostają wobec siebie w stosunku wielokrotności, inne zaś w stosunku superpartykularnym, a inne w stosunku superparcjalnym. Dlatego to i dźwięki dają się wyrazić takiemi stosunkami liczbowemi. Dźwięki pozostające wobec siebie w stosunku wielokrotnym lub w stosunku superpartykularnym określa się jedną wspólną nazwą. Wiemy nadto, że jedne dźwięki są konsonansami, inne zaś dyssonansami i że konsonanse tworzą z połączenia dwóch dźwięków zgodną całość, dyssonanse zaś niezgodną. Wobec tego naturalną jest rzeczą, że dźwięki konsonansowe, zlewając się w jedną całość z dwóch dźwięków, należą do tych liczb, które można określić jedną wspólną nazwą, zależną od tego, czy tworzą stosunek wielokrotny czy superpartykularny.

* *
*

Theorema 1.

Jeżeli zdwoi się interwal wielokrotny, wówczas interwal powstały ze zdwojenia będzie także wielokrotnością.

Γ |——| 2 jednostki
B |————| 4 jednostki
Δ |————————| 8 jednostek

Niechaj B : Γ będzie interwalem i niech B będzie wielokrotnością liczby Γ; nadto niechaj Γ : B = B : Δ. Twierdzę, że Δ jest również wielokrotnością liczby Γ. Jeśli bowiem B jest wielokrotnością liczby Γ, wówczas liczba Γ jest miarą liczby B. Przyjęliśmy, że Γ : B = B : Δ. Wskutek tego Γ jest miarą liczby Δ. A więc Δ jest wielokrotnością liczby Γ.

Theorema 2.

Jeżeli interwal zdwojony utworzy interwal wyrażony w całości wielokrotnością, wówczas sam będzie wielokrotnością.

Γ 6, B 12, Δ 24 [jednostek]

Niechaj B : Γ będzie interwalem. Przyjmijmy, że Γ : B = B : Δ; nadto niechaj Δ będzie wielokrotnością liczby Γ. Twierdzę, że B będzie również wielokrotnością liczby Γ. Jeśli bowiem Δ jest wielokrotnością liczby Γ, to Γ jest miarą liczby Δ. Wiadomą zaś rzeczą jest, że jeśli jakieś liczby są do siebie proporcjonalne, a pierwsza z nich jest miarą ostatniej, to jest ona zarazem miarą liczb środkowych. Wskutek tego Γ jest miarą liczby B. Więc B jest wielokrotnością liczby Γ.

Theorema 3.

Z liczb znajdujących się w środku interwalu superpartykularnego ani jedna ani kilka liczb nie może pozostawać w stosunku proporcjonalnym.

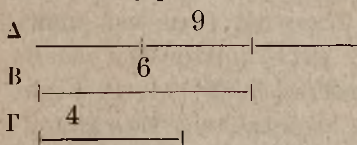
Θ |——| 3
Z |———|—| 4 H Δ
Γ |——|——|——| 9
B |——|——|——|——| 12

Niechaj bowiem B : Γ będzie interwalem superpartykularnym [12 : 9]. Niechaj Δ Z i Θ będą mniejszemi liczbami w tym samym stosunku [4 : 3], jaki ma B do Γ. Jednostka jest zatem wspólną miarą liczb Δ Z i Θ.

Odetnijmy liczbę ZH równą odcinkowi Θ. Ponieważ ΔZ jest wobec Θ liczbą superpartykularną, więc jako reszta pozostanie ΔH, będąca wspólną miarą liczb ΔZ i Θ. Zatem ΔH jest jednostką. Tak więc w środku między ΔZ i Θ niema żadnej liczby proporcjonalnej. Albowiem jeśliby ta liczba, przypadająca pomiędzy tamte dwie liczby, była mniejsza od ΔZ, a większa od Θ, to trzebaby jednostkę podzielić, a to jest niemożliwe. A zatem między ΔZ i Θ niema liczby pośredniej. Ile zaś liczb proporcjonalnych przypadnie na [dwie] najmniejsze liczby, tyle również liczb proporcjonalnych przypadnie na [inne] liczby, pozostające w tym samym stosunku. A ponieważ w środku pomiędzy ΔZ i Θ niema żadnej liczby proporcjonalnej, więc niema jej również między B i Γ.

Theorema 4.

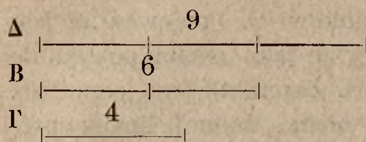
Jeżeli zdwoi się interwal nie będący wielokrotnością, otrzyma się interwal, który nie będzie ani wielokrotnością ani liczbą superpartykularną [a zatem będzie dyssonansem].

Niechaj bowiem B do Γ będzie interwalem nie wielokrotnym i niechaj Γ : B = B : Δ. Twierdzę, że Δ do Γ nie jest ani wielokrotnością ani liczbą superpartykularną. Niechaj bowiem Δ będzie najpierw wielokrotnością liczby Γ. Wiemy już [theor. 2], że interwal zdwojony, z którego powstaje interwal wielokrotny, sam jest wielokrotnością. Dlatego B będzie wielokrotnością liczby Γ. Lecz to jest sprzeczne z założeniem. A więc niemożliwą jest rzeczą, by Δ było wielokrotnością liczby Γ. Ale zarazem nie jest Δ liczbą superpartykularną; albowiem środkowe liczby interwalu superpartykularnego nie pozostają w stosunku proporcjonalnym [theor. 3]. Pomiędzy Δ i Γ przypada jako liczba środkowa B. Zatem niemożliwą jest rzeczą, ażeby Δ było wielokrotnością lub liczbą superpartykularną wobec Γ.

Theorema 5.

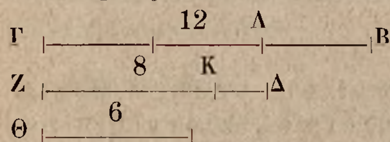
Jeżeli z interwalu zdwojonego powstanie interwal, nie będący wielokrotnością, wówczas i ten zdwojony interwal nie będzie wielokrotnością.

Niechaj B : Γ będzie interwalem. Niechaj Γ : B = B : Δ. Niechaj Δ nie będzie wielokrotnością liczby Γ. Twierdzę, że i B nie będzie wielokrotnością liczby Γ. Jeśli bowiem B jest wielokrotnością liczby Γ, to i Δ będzie wielokrotnością liczby Γ. To jednak nie zgadza się z założeniem. Zatem B nie będzie wielokrotnością liczby Γ.

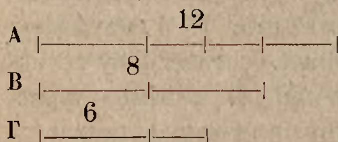
Theorema 6.

Zdwojony interwal składa się z dwóch największych z pośród liczb superpartykularnych t. j. z $\frac{3}{2}$ i $\frac{4}{3}$.

Niechaj bowiem BΓ będzie $1\frac{1}{2}$ większe od ΔZ, a ΔZ większe o $1\frac{1}{3}$ od Θ. Twierdzę, że liczba BΓ jest dwukrotnie większa od liczby Θ. Odmierzyłem bowiem ZK równe liczbie Θ i ΓΛ równe liczbie ΔZ. Ponieważ zatem BΓ jest $1\frac{1}{2}$ razy większe od ΔZ, to BΛ jest $\frac{1}{3}$ częścią liczby BΓ, a połową liczby ΔZ. Ponieważ znowu ΔZ jest $1\frac{1}{3}$ razy większe od Θ, to ΔK jest $\frac{1}{4}$ liczby ΔZ, zaś BΛ połową tej liczby ΔZ, więc ΔK będzie połową liczby ΛB. A ponieważ BΛ było $\frac{1}{3}$ liczby BΓ, zatem ΔK jest $\frac{1}{3}$ częścią liczby BΓ, a ΔK było $\frac{1}{3}$ liczby Θ, więc liczba BΓ jest dwukrotnie większa niż liczba Θ.

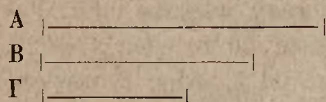
Inny dowód.

Niechaj bowiem A będzie $1\frac{1}{2}$ większe od B, zaś B o $1\frac{1}{3}$ większe od Γ. Twierdzę, że A jest dwa razy większe od Γ. Ponieważ bowiem A jest $1\frac{1}{2}$ większe od B, to A zawiera liczbę B i jej połowę czyli 2A = 3B. Ponieważ znowu B jest $1\frac{1}{3}$ większe od Γ, to zawiera w sobie liczbę Γ i jej $\frac{1}{3}$ część czyli 3B = 4Γ, a 3B = 2A, wskutek czego 2A = 4Γ, zatem A = 2Γ czyli A jest dwa razy większe od Γ.

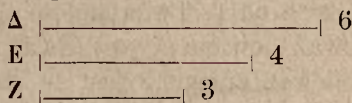
[*Theorema 6.* podaje w innej formie Porphyrius koło r. 300 przed Chr. w komentarzu do traktatu Klaud. Ptolomeusza Ἁρμονικά, wyd. w III tomie dzieł matematycznych Joh. Wallisa w Oxfordzie 1699 z przekładem łacińskim:

Nulla ratio multipla componitur ex rationibus superparticularibus excepta sola ratione dupla.

Si enim sit possibile, esto AΓ alia ratio multipla, composita ex duabus rationibus superparticularibus AB et BΓ, sitque Δ ipsius E sesquialter et E ipsius Z sesquitertius. Duplus igitur est Δ ipsius Z. Cumque sit, ex superparticularibus ratio maxima sesquialtera. Secunda vero sesquitertia. Una rationum ΔE, EZ uni ipsarum AB, BΓ aut eadem ipsa est, aut altera maior altera, aut ambae ambobus maiores. Utcunque fuerit maiorem habet Δ ad Z rationem quam A ad Γ, quod impossibile est; nam rationum multiplarum dupla est minima. Nulla igitur ratio multipla componitur ex duabus rationibus superparticularibus nisi sola dupla.]

Żaden stosunek wielokrotny nie składa się ze stosunków superpartykularnych z wyjątkiem stosunku zdwojonego.

Jeśli to bowiem możliwe, niechaj AΓ będzie jakimś innym stosunkiem wielokrotnym, złożonym z dwóch stosunków superpartykularnych AB i BΓ. Niechaj Δ będzie od E większe $1\frac{1}{2}$ razy, zaś E od Z $1\frac{1}{3}$ razy większe. Δ zatem jest zdwojeniem Z. A ponieważ największym stosunkiem superpartykularnym jest 3 : 2, a drugim 4 : 3, to jeden ze stosunków ΔE, EZ jest albo równy jednemu ze stosunków AB, BΓ albo jeden jest większy od jednego z tamtych albo obydwa są większe od tamtych obydwóch. Czy tak czy owak, stosunek Δ do Z jest większy aniżeli A : Γ, co jednak jest niemożliwe, gdyż wśród stosunków wielokrotnych zdwojenie jest najmniejszym stosunkiem. Wobec tego żaden wielokrotny stosunek nie składa się z dwóch stosunków superpartykularnych z wyjątkiem tylko stosunku zdwojonego.]

Theorema 7.

Z interwalu zdwojonego i półtora razy większego powstaje interwał potrojony.

A |————————|————————| 12
B |————————| 6
Γ |——————| 4

Niechaj bowiem A będzie dwa razy większe od B, zaś B półtora razy większe od Γ. Twierdzę, że A jest trzy razy większe od Γ. Ponieważ bowiem A jest dwa razy większe od B, więc A = 2B. Ponieważ znowu B jest $1\frac{1}{2}$ razy większe od Γ, więc B zawiera liczbę Γ i jej połowę, wskutek czego 2B = 3Γ. A ponieważ 2B = A, więc także A = 3Γ czyli A jest trzy razy większe od Γ.

Theorema 8.

Jeżeli interwał 3:2 zmniejszy się o interwał 4:3, pozostanie interwał 9:8.

A |————————————| 9
B |————————| 6
Γ |——————————| 8

Niechaj bowiem A będzie $1\frac{1}{2}$ razy większe od B, zaś Γ $1\frac{1}{3}$ większe od B. Twierdzę, że A będzie $\frac{9}{8}$ większe od Γ. Ponieważ bowiem A jest $1\frac{1}{2}$ razy większe od B, więc A zawiera w sobie liczbę B i jej połowę czyli 8A = 12B. Ponieważ znowu Γ jest $1\frac{1}{3}$ razy większe od B, więc zawiera w sobie liczbę B i jej $\frac{1}{3}$ część czyli 9Γ = 12B; zaś 12B = 8A, wskutek czego 8A = 9Γ. Tak więc A równa się liczbie Γ i jej $\frac{1}{8}$ części. Zatem A jest o $\frac{9}{8}$ większe niż Γ.

Theorema 9.

Suma[1]) sześciu interwali [całotonowych] pozostających w stosunku 9:8 jest większa od zdwojonego interwalu [oktawy].

Niechaj bowiem A będzie jednostką, zaś liczba B niechaj będzie $\frac{9}{8}$ razy większa od A; zaś Γ $\frac{9}{8}$ razy większe od B; zaś Δ $\frac{9}{8}$ razy większe od Γ; zaś E $\frac{9}{8}$ razy większe od Δ; zaś Z $\frac{9}{8}$ razy większe od E, zaś H $\frac{9}{8}$ razy większe od Z. Twierdzę, że H jest większe od 2A [H > 2A]. Skoro nauczyliśmy się wyszukiwać siedm liczb większych od siebie o $\frac{9}{8}$, znaleźliśmy liczby A. B. Γ. Δ. E. Z. H i tak:

---

[1]) W rzeczywistości iloczyn.

liczba A = 262.144.
« B = 294.912.
« Γ = 331.776.
« Δ = 373.248.
« E = 419.904.
« Z = 472.392.
« H = 531.441.

zatem $H > 2A = 531.441 > 524.288$

$$\left(\frac{9}{8}\right)^6 = \frac{531.441}{262.144}$$

Theorema 10.

Interwal oktawy jest wielokrotnością.

Γ |————————————| 16
B |——————| 8
A |———| 4

Niechaj bowiem *nete hyperbolaeon* [a_1] będzie A, zaś *mese* [a] B, zaś *proslambanomenos* [A] Γ. Zatem AΓ jest jako interwal podwójnej oktawy konsonansem; więc albo liczbą superpartykularną albo wielokrotną. Superpartykularną liczbą nie jest, albowiem żadna liczba, znajdująca się w środku interwalu superpartykularnego nie jest do niego proporcjonalna [theor. 3]. Wobec tego jest wielokrotnością. Ponieważ już dwa interwale równe AB i BΓ złożone dają interwal całkowity wielokrotny [theor. 2], dlatego AB jest także wielokrotnością.

Theorema 11.

Interwal kwarty i interwal kwinty jest liczbą superpartykularną.

Γ |————————————| 16
B |—————————| 12
A |———————| 9

Niechaj bowiem A będzie *nete synemmenon* [d_1], zaś B *mese* [a], zaś Γ *hypate meson* [e]. Zatem AΓ jako interwal podwójnej kwarty [czyli septymy] jest dyssonansem. Wskutek tego nie jest wielokrotnością. Ponieważ już dwa równe interwale AB, BΓ złożone nie dają interwalu wielokrotnego [theor. 5], więc AB nie jest wielokrotnością. Jest jednak konsonansem, a więc liczbą superpartykularną. Ten sam dowód stosuje się do kwinty.

Theorema 12.

Interwal oktawy jest liczbą zdwojoną.

Wykazaliśmy, że oktawa jest wielokrotnością [theor. 10]. A więc jest albo podwojeniem albo liczbą większą od podwojenia. Ponieważ zaś udowodniliśmy, że interwal zdwojony składa się z dwóch największych liczb superpartykularnych, [theor. 6], to w razie gdyby oktawa była większa od zdwojenia, nie składałaby się tylko z dwóch liczb superpartykularnych, lecz z kilku takich liczb. Tymczasem oktawa składa się z dwóch konsonansów, z kwinty i kwarty, a więc nie jest większa od liczby zdwojonej czyli jest liczbą zdwojoną.

Skoro jednak interwal oktawy jest liczbą zdwojoną, a podwojenie składa się z dwóch największych liczb superpartykularnych, więc i oktawa składa się z interwali $\frac{2}{3}$ i $\frac{4}{3}$, bo to są liczby największe; składa się zatem z kwinty i kwarty, które są liczbami superpartykularnemi [theor. 11]. Kwinta jako większy interwal tworzy stosunek $\frac{3}{2}$, kwarta zaś stosunek $\frac{4}{3}$.

Jasne jest przeto, że interwal złożony z kwinty i oktawy jest liczbą potrojoną. Wykazaliśmy bowiem, że z interwalu zdwojonego i $1\frac{1}{2}$ razy większego powstaje interwal potrojony [theor. 7] tak, że interwal złożony z oktawy i kwinty jest interwalem potrojonym [czyli duodecymą]. Podwójna oktawa zaś jest liczbą poczwórną. Wykazano więc w jakich stosunkach [1]) pozostają wobec siebie dźwięki, wchodzące w skład interwali konsonansowych.

Theorema 13.

Pozostaje jeszcze do wykazania, że interwal całotonowy wynosi $\frac{9}{8}$.

Przekonaliśmy się, że jeśli od interwalu $\frac{3}{2}$ odejmiemy interwal $\frac{4}{3}$, otrzymamy jako resztę interwal $\frac{9}{8}$ [theor. 8]. Jeśli zaś od kwinty odejmiemy kwartę, otrzymamy jako resztę interwal całego tonu. A więc interwal całotonowy wynosi $\frac{9}{8}$.

Theorema 14.

Oktawa jest interwalem mniejszym, aniżeli sześć całych tonów.

---

[1]) Tekst Euklidesa, wydany przez Ioan. Penę 1557 i M. Meibomiusa 1652 ma zamiast τίσι λόγοις t. j. «w jakich stosunkach» — τρισὶ λόγοις t. j. w «trojakich stosunkach».

Wykazaliśmy, że oktawa jest podwojeniem [theor. 12], zaś interwal całotonowy wynosi $\frac{9}{8}$. Suma sześciu interwali, pozostających do siebie w stosunku 9 : 8, jest większa aniżeli interwal zdwojony [theor. 9]. Oktawa jest zatem mniejsza od sześciu całych tonów.

Theorema 15.

Kwarta jest mniejsza, aniżeli dwa całe tony i półton, a kwinta jest mniejsza, aniżeli trzy całe tony i półton.

Z |————|————| 24
Δ |————————| 18
Γ |——————|——| 16
B |———|———| 12

Niechaj bowiem B będzie *nete diezeugmenon* [e_1], zaś Γ *paramese* [h], a Δ *mese* [a], zaś Z *hypate meson* [e]. A zatem interwal ΓΔ jest całym tonem, BZ zaś oktawą, mniejszą od sześciu całych tonów [theor. 14]. Tak więc pozostałe interwale BΓ i ΔZ, które są równe, są mniejsze, aniżeli pięć tonów. Zatem interwal BΓ, jako mniejszy od dwóch całych tonów i półtonu, jest właśnie interwalem kwarty, zaś BΔ jako mniejsze od trzech całych tonów i półtonu jest kwintą.

Theorema 16.

Tonu nie można podzielić ani na dwie ani na więcej równych części.

Wykazaliśmy bowiem, że ton jest liczbą superpartykularną. Liczby zaś, znajdujące się w środku interwalu superpartykularnego, nie są do siebie proporcjonalne ani jedna ani więcej [theor. 3]. Dlatego nie można podzielić tonu na równe części.

Theorema 17.

Paranetai i lichanoi należy brać w ten sposób zapomocą konsonansów.

Z |————————————| 81
Δ |———————————| 72
B |——————————| 64
E |————————| 54
Γ |———————| 48

Niechaj bowiem B będzie *mese* [a], Γ niechaj będzie jej górną kwartą [d_1], zaś Δ dolną kwintą tonu Γ [g]. Zatem BΔ tworzy cały ton [g—a]. Niechaj dalej E będzie górną kwartą tonu Δ [c_1], zaś Z dolną kwintą tonu E [f]. Zatem ΔZ tworzy znowu cały ton [f—g], zaś BZ two-

rzy tercję [f—a]. A więc Δ będzie *lichanos*. W ten sam sposób należy wyszukać *paranete*.

Theorema 18.

Parphypatai i tritai nie dzielą interwalu zwanego πυκνόν na równe części.

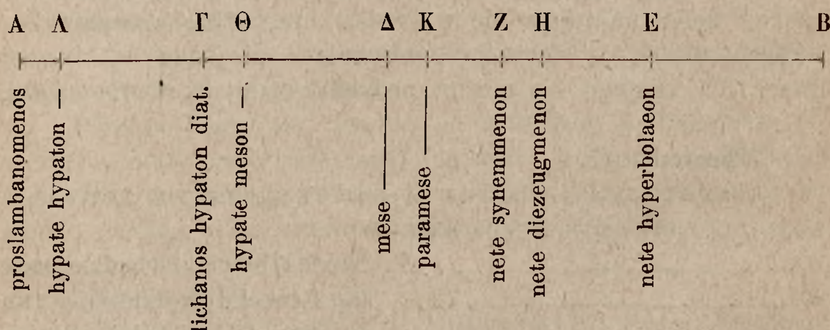
B 48
E 54
Γ 54
Δ 64
Z 72

Niechaj B będzie *mese* [a], zaś Γ *lichanos* [g], a Δ *hypate* [e]. Niechaj interwal BZ tworzy dolną kwintę [a—d]. Zatem ΔZ tworzy cały ton [e—d]. Niechaj zaś interwal ZE będzie górną kwartą [d—g], wówczas ΔZ jest tak samo interwalem całego tonu, jak BE [g—a]. Dodajmy do każdego z nich jako wspólny interwal ΔΓ [e—g]; wówczas ZE [d—g] = = ΔB [e—a]. ZE jest kwartą; w środku między ZE niema liczby, pozostającej w stosunku proporcjonalnym, a więc jest to interwal superpartykularny. Ponieważ ΔB = ZE, dlatego i pomiędzy ΔΓ [e—g] t. zn. między *hypate* i *lichanos* niema liczby proporcjonalnej. A więc *parhypate* [f] nie dzieli interwalu zwanego πυκνόν na równe części.

Z tego samego powodu i *trite* [c_1] nie może go dzielić.

Theorema 19.

Oznaczyć na monochordzie interwale tak zwanego systemu niezmiennego.

Niechaj długość monochordu będzie taka sama, jak długość struny AB. Podzielmy ją na cztery równe części w punktach Γ, Δ, E. Wówczas AB będzie najniższym dźwiękiem czyli dźwiękiem głuchym [basem]. AB pozostanie więc wobec ΓB w sto-

sunku 4 : 3 tak, że interwał ΓB tworzy z AB konsonans górnej kwarty.

Interwał AB stanowi *proslambanomenos* [A], ΓB zaś będzie *lichanos hypaton* [d]. Skoro więc AB jest podwojeniem interwalu BΔ, będzie AB wobec BΔ konsonansem oktawy, a BΔ będzie *mese* [a]. Ponieważ znowu AB = 4.EB, więc EB będzie *nete hyperbolaeon* [a_1].

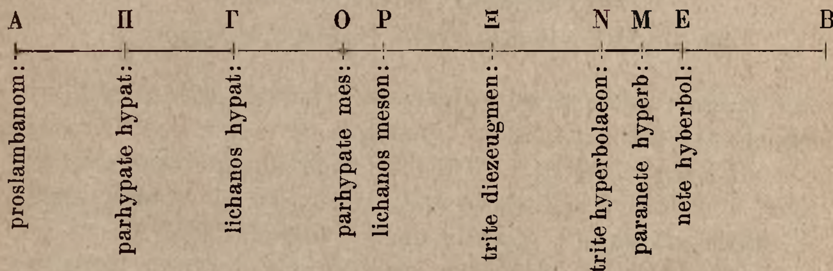
Podzieliłem ΓB na dwie równe części w punkcie Z, więc ΓB będzie dwa razy większe od ZB czyli ZB tworzy z BΓ konsonans oktawy, wskutek czego ZB będzie *nete synemmenon* [d_1].

Skracam ΔB o $\frac{1}{3}$ t. j. ΔH; wówczas ΔB będzie wobec HB w stosunku 3 : 2 tak, że ΔB utworzy z HB konsonans kwinty czyli HB będzie *nete diezeugmenon* [e_1]. Przyjąłem, że ΘB = HB tak, że ΘB będzie wobec HB konsonansem oktawy czyli że ΘB będzie *hypate meson* [e]. Wziąłem z długości ΘB trzecią część ΘK; więc ΘB będzie wobec KB w stosunku 3 : 2 tak, że KB będzie *paramese* [h]. Odmierzyłem AK = KB i otrzymuję AB jako *hypate hypaton* (H).

A więc na monochordzie oznaczone zostaną wszystkie tony systemu niezmiennego.

Theorema 20.

Nakoniec należy oznaczyć zmienne tony.

Podzieliłem EB na ośm równych części. Przyjmuję EM jako równe jednej z tych [ośmiu] części tak, że MB pozostaje do EB w stosunku 9 : 8. Podzieliłem znowu MB na ośm równych części. Przyjmuję NM jako równe jednej z tych części; a więc NB będzie o ton niższe od MB, zaś MB [o ton niższe] od EB tak, że NB będzie *trite hyperbolaeon* [f_1], zaś MB będzie *diatonon* czyli *paranete hyperbolaeon* [g_1].

Wziąłem $\frac{1}{3}$ część długości NB. Przyjmuję NΞ jako równe tej [$\frac{1}{3}$] części tak, że ΞB pozostaje do NB w stosunku 4 : 3 i tworzy z niem konsonans dolnej kwarty. ΞB będzie zatem *trite diezeugmenon* [c_1].

Wziąłem znowu połowę długości ΞB. Przyjmuję OΞ równe tej połowie tak, że OB tworzy z ΞB konsonans dolnej kwinty. OB będzie zatem *parhypate meson* [f]. Przyjmuję OΠ = OΞ tak, że ΠB tworzy *parhypate hypaton* [c]. Nakoniec wziąłem $\frac{1}{4}$ część długości BΓ jako ΓP tak, że PB tworzy *diatonon* czyli *lichanos meson.* [g].

Ś. p. Kpt. Rudolf Brandys

WSPOMNIENIE POŚMIERTNE.

(W związku z 20-leciem Czynu Legjonowego 1914—1934).

Dwadzieścia lat mija od chwili, gdy młodzież naszego gimnazjum bezpośrednio po egzaminie dojrzałości ruszyła na pole walk w sierpniu pamiętnego roku 1914. Ś. p. kpt. Rudolf Brandys wstąpił wtedy do drugiej Brygady Legjonów i rozpoczął swój żywot żołnierski, pełen chwały. Już na ławie szkolnej zaprawiał się On do żołnierskiego rzemiosła: W związkach harcerskich i w oddziałach strzeleckich hartował ciało i ducha i na pierwsze wezwanie świętej Sprawy pospieszył do służby w Legjonach. Odtąd bez przerwy od pierwszej chwili aż do swej hohaterskiej śmierci pełnił służbę frontową. Odbył wszystkie mordercze kampanje: w Karpatach, na Bukowinie, w Bessarabji, na Wołyniu i zdobył sławę jednego z najzdolniejszych i najdzielniejszych oficerów drugiej Brygady.

Mając tylko garstkę żołnierzy, zmagał się bohatersko z przeważającemi siłami wroga pod Rarańczą przy przebiciu się Brygady przez front austrjacki. W strasznym ogniu karabinów maszynowych rzucił się ze swą szczupłą kompanją w ataku na bagnety na siły niemieckie, mające olbrzymią przewagę liczebną pod Kaniowem, odebrał Niemcom broń i karabiny maszynowe i skierował je niezwłocznie na nieprzyjaciela. Walczył do ostatniego tchu, aż ciężko ranny legł na polu chwały, zakłuty bagnetami niemieckiemi. Zginął mając lat dwadzieścia trzy.

Złotemi zgłoskami zapisało się Jego imię w historji walk legjonowych. Bohaterstwo ś. p. kpt. Brandysa wyrasta ponad zwykłą miarę. Zginął męczennik sprawy narodowej, złożył na ołtarzu Ojczyzny ofiarę serca, przepełnionego najwznioślejszą miłością. Umierał tak, jak umierali żołnierze termopilscy.

W piętnastolecie Rarańczy naród sprowadził zwłoki Jego z Bolszewji i urządził mu manifestacyjny pogrzeb. Zaszczyt ten przypadł w udziale tylko trzem bohaterom drugiej Brygady. Oddano cześć i złożono hołd Obywatelowi, który życie Swe poświęcił dla Narodu.

Cześć Jego świetlanej pamięci.

Ś. p. Józef Tara

Ś. p. JÓZEF TARA

profesor II państwowego gimnazjum im. św. Jacka.
Urodzony dnia 1 lutego 1887 roku w Jordanowie.
Zmarł dnia 17 czerwca 1933 roku w Krakowie.

Ś. p. prof. Józef Tara uczęszczał do gimnazjum w Bochni. Było to gimnazjum dawnego typu klasycznego, w którem szczególniej gruntownie uczono języka łacińskiego i greckiego. Po ukończeniu tego gimnazjum zapisał się na wydział filozoficzny U. J. w Krakowie, poświęcając się studjom filologji klasycznej. Pierwszą posadę nauczycielską otrzymał ś. p. Zmarły w Tarnopolu, gdzie pozostawał aż do wybuchu wojny światowej. Czas wojny spędził na froncie wschodnim jako porucznik 20 pułku piechoty. Pod Gorlicami, w czasie wielkiej ofenzywy, dostaje się do niewoli rosyjskiej. Po dwuletniej niewoli schorowany i ranny powraca do kraju, aby w pamiętnych dniach przewrotu i wypędzania Austrjaków służyć pod sztandarami polskiemi. Dopiero w roku 1919, zwolniony z wojska, wraca do pracy

nauczycielskiej w gimnazjum Nowodworskiego, a od r. 1922 w gimnazjum św. Jacka, gdzie pracował do ostatnich chwil życia.

Ś. p. prof. Józef Tara łączył w swej naturze zalety nauczyciela i żołnierza: karność, obowiązkowość i pracowitość. Od wczesnych lat szkolnych należał do tajnej organizacji narodowej i wszczepionym przez nią ideałom pozostał wierny przez całe życie. Jeszcze jako nauczyciel prowadził przez szereg lat hufiec szkolny w tem głębokiem przekonaniu, że podstawą wychowania powinna być dyscyplina wojskowa. Z głębokim patrjotyzmem wiązała się u niego gorąca miłość młodzieży, której stawiał za wzór cnoty wielkich Greków i Rzymian. Jako filolog wiele pracy poświęcał pogłębianiu oraz aktualizowaniu zagadnień kultury klasycznej, bez której nie wyobrażał sobie wykształcenia nowego pokolenia. Skromny i cichy w codziennem obcowaniu jednał sobie sympatję otoczenia. To też szkoła polska, grono nauczycielskie i młodzież gimnazjum św. Jacka poniosły ze zgonem ś. p. prof. Józefa Tary ciężką i bolesną stratę. Nie wziął nic od Polski, której oddał życie. Niech przynajmniej po zgonie towarzyszy Mu wdzięczna pamięć tych, co byli świadkami jego cichej i ofiarnej pracy!

I. SKŁAD GRONA NAUCZYCIELSKIEGO
przy końcu roku szkolnego 1932/33.

A. Profesorowie:

1. *Okrzański Franciszek Ksawery,* dyrektor, uczył historji w kl. II b, kierował hufcem szkolnym, tygodniowo godzin 2 + 4.

2. *Birczyński Teodor,* profesor, sekretarz dyrektora, zawiadowca zbioru podręczników szkolnych Pomocy koleżeńskiej, opiekun Koła Ligi Morskiej i Kolonjalnej, wychowawca kl. VI a i VIII, uczył języka łacińskiego w kl. VIII, języka greckiego w kl. VI a, VII i VIII, tygodniowo godzin 18.

3. *Cybulski Tadeusz,* Dr praw, profesor, artysta-malarz zawiadowca gabinetu rysunkowego, uczył rysunku w kl. II a + b III a + b, tygodniowo godzin 8.

4. *Gostkowski Rajmund,* Dr filozofji, profesor, wykładający archeologję klasyczną na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnio, przez cały rok szkolny na urlopie.

5. *Jaworek Piotr,* profesor, członek Komisji językowej Akademji Umiejętności w Krakowie, członek Komisji egzaminacyjnej dla eksternów przy W. K. N. w Krakowie, zawiadowca niemieckiej bibljoteki uczniów, uczył języka niemieckiego w kl. II b, IV, VI b, VII i VIII, tygodniowo godzin 18.

6. *Jaworska Stefanja Julja,* profesor, wychowawczyni kl. III b, uczyła języka niemieckiego w I półroczu w kl. II a, III a + b, V a + b i VI a, tygodniowo godzin 23, w II półroczu w kl. II a, III b, V a + b i VI a, tygodniowo godzin 19.

7. *Jura Albin,* profesor, zawiadowca gabinetu fizykalnego, komandor orderu Polonia Restituta i belgijskiego orderu Leopolda, uczył fizyki w kl. VI b, VII i VIII, matematyki w kl. II b, III b i IV, tygodniowo godzin 18.

8. *Kurzawa Franciszek,* profesor, wychowawca kl. IV, uczył od II półrocza języka łacińskiego w kl. III b, IV i VI b, języka greckiego w kl. V b, tygodniowo godzin 19.

9. *Niespodziański Tadeusz,* profesor, opiekun Kółka filologicznego, zawiadowca gabinetu archeologicznego od II półrocza, wychowawca kl. V a, uczył języka łacińskiego w kl. III a i VII, języka greckiego w kl. IV i V a, tygodniowo godzin 19.

10. *Ostrowski Jan,* profesor, członek Okręgowej Komisji Dyscyplinarnej dla nauczycieli szkół, istniejących na obszarze Okręgu Szk. Krak., wychowawca kl. V b, uczył języka łacińskiego w kl. II a + b, V a + b i VI a, tygodniowo godzin 19.

11. *Piękoś Karol,* profesor, zawiadowca polskiej bibljoteki uczniów, wychowawca kl. VII, uczył języka polskiego w kl. II a, III a + b, VI b i VII, tygodniowo godzin 20.

12. *Piwko Stanisław,* profesor, zawiadowca gabinetu historyczno-geograficznego, wychowawca kl. VI b, uczył historji w kl. II a, V b, VI b, VII i VIII, geografji w kl. II a, V b i VI b, tygodniowo godzin 22.

13. *Pochmarski Bolesław,* profesor, poseł na Sejm, przez cały rok na urlopie.

14. *Reiss Józef,* Dr filozofji, profesor, docent Uniwersytetu Jagiellońskiego, członek państwowej Komisji egzaminacyjnej dla nauczycieli szkół średnich, odznaczony Złotym Krzyżem zasługi, uczył historji w kl. IV, V a i VI a, geografji w kl. II b, III a + b, IV i V a, propedeutyki filozofji w kl. VIII, tygodniowo godzin 23.

15. *Schmelkes Samuel Hirsch,* Dr filozofji, profesor, uczył religji mojżeszowej w kl. II—VIII, tygodniowo godzin 7 (uzupełniał etat w gimnazjum III tygodniowo 7, w gimnazjum I i V łącznie tygodniowo 7 — razem tygodniowo godzin 21).

16. *Skoczylas Ludwik,* profesor, lektor języka polskiego w Akademji Górniczej, wychowawca kl. II b, uczył języka polskiego w kl. II b, IV, V a + b, VI a i VIII, tygodniowo godzin 19.

17. *Tara Józef,* profesor, opiekun kasy oszczędności uczniów, zawiadowca gabinetu archeologicznego, wychowawca kl. IV, uczył w I półroczu języka łacińskiego w kl. III b, IV i VI b, języka greckiego w kl. V b, tygodniowo godzin 19, w II półroczu na urlopie.

B. Nauczyciele stali:

18. *Krymski Edward,* nauczyciel, zawiadowca przyborów do gier i zabaw ruchowych, opiekun Koła sportowego, świetlicy, drużyny harcerskiej, kursu modelarstwa lotniczego, Koła LOPP

i chórów gimnazjalnych, prowadził ćwiczenia cielesne w kl. II a + b, III a + b, IV, V a + b, VI a, VII i VIII, nadto wolne ćwiczenia i gry w kl. III—VIII, tygodniowo godzin 30 + 3.

19. *Ks. Madeja Franciszek*, Dr teologji, nauczyciel, uczył religji w kl. II—VIII, tygodniowo godzin 22 i wygłaszał egzorty.

20. *Mikstein Władysław*, nauczyciel, kierownik chóru gimnazjalnego, zawiadowca bibljoteki śpiewu, uczył śpiewu w kl. II a + b, III a + b, przygrywał na organach, tygodniowo godzin 4 + 4 (uzupełniał etat w IV państwowem gimnazjum im. H. Sienkiewicza, w V państwowem gimnazjum im. J. Kochanowskiego i w VI państwowem gimnazjum im. T. Kościuszki — razem tygodniowo godzin 26).

21. *Trąbka Kazimierz*, nauczyciel, opiekun orkiestry, zawiadowca bibljoteki nauczycielskiej, wychowawca kl. II a, uczył matematyki w kl. II a, III a, V a + b, VI a + b, VII i VIII, tygodniowo godzin 21.

22. *Zerndt Jan*, Dr filozofji, nauczyciel, współpracownik Komisji Fizjograficznej Akademji Umiejętności w Krakowie, zawiadowca gabinetu przyrodniczego, wychowawca kl. III a, uczył przyrodoznawstwa w kl. II a + b, III a + b i VI a, tygodniowo godzin 22.

C. Nauczyciele kontraktowi:

22. *Christoff Otto*, nauczyciel kontraktowy, prowadził ćwiczenia cielesne w kl. VI b, nadto wolne ćwiczenia i gry w kl. II a + b, tygodniowo godzin 3 + 3.

24. *Sroczyńska Wanda*, nauczycielka kontraktowa, uczyła od dnia 16 stycznia 1933 r. języka niemieckiego w kl. III a, tygodniowo godzin 4.

D. Praktykanci:

Kreiner Jerzy, Dr filozofji, odbywał bezpłatną praktykę przedegzaminową na podstawie zezwolenia Kuratorjum O. S. Kr. z 24/9 1932. Nr. II 7638/32 przez cały rok szkolny w nauce przyrodoznawstwa pod kierownictwem prof. Dra Zerndta.

Miksa Rudolf, odbywał bezpłatną praktykę przedegzaminową na podstawie zezwolenia Kuratorjum O. S. Kr. z 24/3 1933. Nr. II, 3094/33 od 1/3 1933 r. do końca roku szkolnego w nauce historji pod kierownictwem prof. Piwki.

Stec Zofja odbywała bezpłatną praktykę przedegzaminową na podstawie zezwolenia Kuratorjum O. S. Kr. z 23/10 1932. Nr. II. 8620/32 od 1/11 1932 r. do końca roku szkolnego w nauce śpiewu pod kierownictwem prof. Miksteina.

Walas Jan, Dr filozofji, asystent U. J., odbywał bezpłatną praktykę przedegzaminową na podstawie zezwolenia Kuratorjum O. S. Kr. z 29/9 1932. Nr. II. 7785/32 przez cały rok szkolny w nauce przyrodoznawstwa pod kierownictwem prof. Dra Zerndta.

E. Lekarz szkolny:

Ludmirski Zygmunt, Dr wszech nauk lekarskich, kontraktowy lekarz szkolny, urzędował tygodniowo godzin 6.

II. RUCH SŁUŻBOWY W GRONIE NAUCZYCIELSKIEM w ciągu roku szkolnego.

A. Do Grona przybyli:

1. *Christoff Otto,* nauczyciel kontraktowy, zatwierdzenie umowy na czas od 1/9 1932 r. do 31/8 1933 r. rozp. K. O. S. Kr. 28/10 1932 r. Nr. B. P. 28891/32.

2. *Kurzawa Franciszek,* profesor państwowego gimnazjum I im. B. Nowodworskiego w Krakowie, przydzielony do odwołania do tutejszego zakładu od II półrocza (K. O. S. Kr. 16/1 1933 r. Nr. B. P. 1304/33).

3. *Dr Schmelkes Samuel,* profesor państwowego gimnazjum VII im. A. Mickiewicza w Krakowie, przeniesiony do tutejszego zakładu z dniem 1 września 1932 r. (K. O. S. Kr. 6/6 1932 r. Nr. B. P. 9104/32).

4. *Sroczyńska Wanda,* nauczycielka kontraktowa, zatwierdzenie umowy na czas od 16 stycznia do 16 lipca 1933 r. rozp. K. O. S. Kr. 17/2 1933 r. Nr. B. P. 1689/33.

B. Z Grona ubyli:

1. *Niemirski Władysław,* profesor, przeniesiony z dniem 1 września 1932 r. do państwowego gimnazjum IV im. H. Sienkiewicza w Krakowie (K. O. S. Kr. 6/6 1932 r. B. P. 9101/32).

C. Uzyskali urlop lub zniżenie godzin:

1. *Dr Gostkowski Rajmund,* profesor, urlop płatny za zwrotem kosztów zastępstwa na r. szk. 1932/33 t. j. na okres czasu od dnia 1 września 1932 r. do dnia 31 sierpnia 1933 r. celem umożliwienia pełnienia obowiązków zastępcy profesora Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie (Min. W. R. i O. P. 10/9 1932 r. Nr. B. P. 13511/32; K. O. S. Kr. 21/9 1932 r. L. B. P. 23593/32).

2. *Jaworska Stefanja,* profesor, pięciotygodniowy urlop płatny dla poratowania zdrowia na okres czasu od dnia 17 października 1932 r. do 20 listopada 1932 włącznie (K. O. S. Kr. 13/10 1932. Nr. B. P. 26058/32).

3. *Pochmarski Bolesław,* profesor, urlop bezpłatny od dnia 9 grudnia 1930 r. na czas trwania mandatu poselskiego (K. O. S. Kr. 10/2 1931. Nr. II.. 735/31).

4. *Tara Józef,* profesor, urlop płatny dla poratowania zdrowia od 16/12 1932—15/3 1933 (K. O. S. Kr. 10/1 1933. Nr. B. P. 36521/32) i od 16/3–26/4 1933. (K. O. S. Kr. 10/4 1933. Nr. B. P. 10126/33).

III. POMIESZCZENIE ZAKŁADU I SŁUŻBA.

Zakład mieści się w 3 budynkach OO. Dominikanów przy ul. Siennej 13. Dyrektor ma mieszkanie w zakładzie. Tercjan też.

Do służby należą:

1. *Olejak Maksymiljan,* starszy woźny etatowy.
2. *Karelusowa Katarzyna,* woźna etatowa.
3. *Biela Euzebjusz,* sługa pomocniczy (opłacany z taks administracyjnych ze zezwoleniem Kuratorjum O. S. Kr. z 21/11 1931. Nr. 12003).

IV. NAUKA.

Nauka we wszystkich klasach odbywała się według programu gimnazjum dawnego typu klasycznego z wyjątkiem klasy VI b (typu humanistycznego).

V. STATYSTYKA UCZNIÓW
z końcem roku szkolnego 1932/33.

TYTUŁY	II		III		IV	V		VI		VII	VIII	Razem
	a	b	a	b		a	b	a	b			
1. Liczba uczniów:												
wpisanych na r. 1932/33 .	36	35	37	36	56	31	26	50	47	49	42	445
ubyło w ciągu r. 1932/33	—	—	1	1	1	—	1	—	1	—	—	5
pozostało z końc. r. 1932/33	36	35	36	35	55	31	25	50	46	49	42	440
2. Religja:												
rzymsko-katolicka . . .	33	33	31	30	48	25	24	44	33	40	35	376
grecko-katolicka	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2
ewangelicka	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	3
mojżeszowa	2	2	5	5	6	5	1	6	12	8	7	59
3. Narodowość:												
polska	36	35	36	35	55	31	25	50	46	49	42	440
4. Wynik ogólny klasyfikacji na końcu r. szk. 1932/33:												
bardzo dobry	4	2	6	3	7	2	4	6	1	4	4	43
dobry i dostateczny . .	32	33	30	32	48	28	19	38	39	39	37	375
niedostateczny	—	—	—	—	—	1	2	4	6	6	1	20
egzamin uzupełn. . . .	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2
	36	35	36	35	55	31	25	50	46	49	42	440

VI. WYKAZ UCZNIÓW
w roku szkolnym 1932/33.

a = otrzymali wynik ogólny pomyślny, przyczem tłusty druk oznacza wynik ogólny bardzo dobry, *b* = nieklasyfikowani i ci, którzy wystąpili, *c* = przeznaczeni do egzaminu uzupełniającego, *d* = otrzymali wynik ogólny niedostateczny.

Klasa II a (36)

a Augustynek Józef
Bandet Adam
Binkowski Tadeusz
Bochenek Jan
Buda Stanisław
Feldmann Oskar
Fornagel Józef
Gajewski Zbigniew
Gąsior Ryszard
Giergiel Władysław
Grabowski Edward
Groyecki Jerzy
Grzywa Bronisław
Jabłoński Jan
Jakubowski Adam
Janowski Mieczysław
Jednaki Edward
Jersawitz Władysław
Klehr Władysław
Klocek Adam
Klohes Jan
Kobiela Jan
Lewicki Otmar
Łagan Stanisław
Mayer Jan
Oberdak Czesław
Pawlik Tadeusz
Płatek Kazimierz
Ratajski Tadeusz
Trzepacz Stanisław
Tworeszczuk Bogumił
Witkowski Stanisław
Woźniak Wojciech
Zając Ignacy
Zięcina Jan
Żdziobek Tadeusz.

Klasa II b (35)

a Boczek Bolesław
Brzeziński Adam
Budziaszek Marjan
Drozdowski Zenon
Fugiel Mieczysław
Gleń Tadeusz
Goldschmied Baruch
Gottwald Jan
Hałaciński Leszek
Harasymowicz Jan
Heinich Władysław
Helfer Józef
Kaniok Kazimierz
Kapusta Stanisław
Kielarski Jerzy
Klocek Włodzimierz
Kogut Marjan
Kraus Władysław
Lenduszko Jerzy
Łapiński Stanisław
Marczyk Stanisław
Marek Zbigniew
Michalski Zygmunt
Nelken Stanisław
Rosenblatt Kazimierz
Siemieniec Zygmunt
Stachnik Bronisław
Stephanides Stefan
Szybowski Antoni
Tiefenbrunn Tadeusz
Wilk Zenon
Wolski Kazimierz
Zauss Stanisław
Zając Józef
Zemek Jerzy.

Klasa III a (37)

a Bezucha Adam
Birn Benedykt
Budzioch Mieczysław
Burghardt Lesław
Chełmicki Stanisław
Dezsö Antoni
Dudzik Marjan
Friedmann Zygmunt
Goldstein Zygmunt
Gruszecki Jan Kanty
Haber Leon
Horecki Tadeusz
Hromniak Kazimierz
Jaworek Bolesław
Klimek Zbigniew
Kordes Witold
Kostecki Marjan
Kostrzewski Jerzy
Kozub Apolinary
Krzystyniak Zdzisław
Krzyżanowski Wiesław
Kydryński Juljusz
Lazarowicz Józef
Lipski Stefan
Malik Władysław
Marszałek Antoni
Pretorius Stanisław
Schneikart Fryderyk
Syga Stanisław
Sznajder Edward
Szymański Jan
Turek Stanisław
Wojciechowski Juljan
Wołoszyn Władysław
Zugaj Józef
Zwoliński Karol
b Tetmajer Jan (22.XII 1932).

Klasa III b (36)

a Białecki Tadeusz
Boczek Anatol
Chmiel Sławomir
Gąsiorowski Leszek
Gitter Maurycy
Godel Stefan
Iwanejko Adam
Kasiewicz Kazimierz
Kliś Józef
Kohane Stefan
Kopiński Zdzisław
Kruczkowski Franciszek
Krupa Tadeusz
Langer Adam
Mamczarczyk Marjan
Morajka Stefan
Mrozek Adam
Pawłowski Stanisław
Piekarz Edward
Radwan Józef
Rybacki Edward
Scheuer Aleksander
Schneider Artur
Selinger Mateusz
Senkara Tadeusz
Serkowski Tadeusz
Skalski Karol
Slatnik Józef
Spyra Andrzej
Szałapak Edward
Szczepaniak Tadeusz
Teślik Jan
Tylek Stanisław
Wurzel Henryk
Wyroba Jan
b Silbermann Ryszard (22.XII 1932).

Klasa IV (56)

a Berthold Kazimierz
Bira Anatol
Bochenek Kazimierz
Bogucki Józef
Bujański Kazimierz
Chabowski Tadeusz
Cieplak Jerzy
Drozdowski Jerzy
Drozdowski Wit
Dziewoński Marjan
Eisen Aleksander
Enz Rudolf
Górecki Maksymiljan
Górkiewicz Wacław
Jachimczak Józef
Jakubowski Kazimierz
Jania Zbigniew
Kasprzyk Władysław
Kmiecik Tadeusz
Komęza Aleksander
Kraus Aleksander
Kwinta Stanisław
Lechowicz Emil
Lenduszko Stanisław
Lilienthal Bronisław
Liniowski Jan

Löffelholz Maksymiljan
Mantel Alfred
Mardyła Władysław
Mester Roman
Morys Stefan
Negrusz Stanisław
Piątkowski Tadeusz
Sala Stefan
Serkowski Roman
Sitek Zygmunt
Skarlicki Stanisław
Słomka Włodzimierz
Sokołowski Stefan
Stoch Józef
Styrylski Adam
Szczurek Stefan
Szewczyk Zdzisław
Święch Stefan
Uher Zdenek
Ulewicz Kazimierz
Wcisło Włodzimierz
Wesely Tadeusz
Winowski Jerzy
Wistreich Jan
Zając Włodzimierz
Zawada Stanisław
Zguda Henryk
Zięba Stanisław
Zięciak Marjan
b Gürtler Ignacy (5.XI. 1932).

Klasa V a (31)

a Aurzadniczek Stefan
Borysławski Bronisław
Danek Brunon
Dobrzański Witold
Foremny Zbigniew
Galonka Jan
Haubenstock Roman
Herstein Stefan
Jakuczek Marjan
Jarzębiński Zdzisław
Jura Kazimierz
Kostrzewski Jacek
Król Kazimierz
Markowski Marjan
Mitarski Kajetan
Niżankowski Adam
Pilarski Teodor
Pogorzelski Jan
Rapacz Zbigniew
Ruschil Antoni
Serafin Stanisław
Skowroński Tadeusz
Stec Jerzy
Sulatycki Tadeusz
Szanecki Aleksander
Wcisło Stanisław
Weinsberg Adam
Weissmann Jakób
Węglowski Stanisław
Willer Mieczysław
d Zając Jan.

Klasa V b (26)

a Barys Zbigniew
Chwała Józef
Czuma Bronisław
Drewnicki Stefan
Figiel Jan
Florczyk Stanisław
Gabor Alojzy
Kałamacki Jerzy
Kasprzycki Kazimierz
Korczowski Zbigniew
Krzyżak Ignacy
Latinek Edward
Mizia Tadeusz
Mytych Tomasz
Paliński Józef
Piątkowski Józef
Reichmann Ferdynand
Rymarowicz Mieczysław
Steciuk Józef
Szczerbik Józef
Szczurek Marjan
Szołtysek Franciszek
Śliwa Eugenjusz
b Pęcak Marjan (14.XI. 1932)
d Garbień Franciszek
Kozłowski Albin.

Klasa VI a (50)

a Bobrzecki Tadeusz
Czapnicki Mieczysław
Fąfara Kazimierz
Forscher Artur
Gawlik Kazimierz
Gorzula Stanisław
Grochola Stanisław
Grocholski Tadeusz
Grucel Władysław
Herstein Norbert

Holzer Ignacy
Jagiełło Władysław
Jura Władysław
Kocyan Stanisław
Kopeć Michał
Kośmider Tadeusz
Królikowski Witold
Kwinta Kazimierz
Lange Marjan
Leib Antoni
Lesner Józef
Leśniak Michał
Majkut Jan
Mazgaj Jan
Mech Marjan
Michalski Stanisław
Mleczko Stanisław
Młyniec Kazimierz
Pietrzyk Jan
Poborski Czesław
Resich Zbigniew
Różycki Antoni
Sitek Mieczysław
Stawarz Marjan
Strumiński Tadeusz
Szafraniec Stefan
Szewczyk Karol
Śliwa Leopold
Ulewicz Tadeusz
Walaszek Stanisław
Wcisło Stanisław
Wiciński Henryk
Zakrzewski Kazimierz
Zandberg Jakób
c Kasprzyk Zdzisław
Marcinkowski Antoni
d Burzyński Józef
Jelonek Aleksander
Kozakiewicz Jan
Znamirowski Franciszek.

Klasa VI b (47)

a Bartel Władysław
Brzeziński Tadeusz
Butterfass Maurycy
Cetnarski Stanisław
Diczek Izydor
Drobniak Tadeusz
Dunikowski Tadeusz
Eberhardt Bolesław
Fiałek Zygmunt
Frys Stanisław
Gorzula Józef
Grünberg Wilhelm
Haubenstock Jakób
Kamecki Władysław
Kędzierski Anatol
Klimczyk Eugenjusz
Kostecki Józef
Kostrz Bolesław
Kosturek Tadeusz
Kot Tadeusz
Krajewski Czesław
Krupa Błażej
Lipschütz Leo
Markowicz Jozua
Mendelsohn Jakób
Müller Jan
Peszka Kurt
Piegza Józef
Piętakiewicz Roman
Riss Leopold
Różycki Włodzimierz
Selinger Zygfryd
Seredyński Tadeusz
Sobik Jan
Szyndlar Michał
Trybowski Jan
Uznański Tadeusz
Wietschner Salo
Zawada Antoni
Żak Józef
b Lech Mieczysław (14.IV 1933)
d Filipkiewicz Zdzisław
Grünberg Adolf
Grychowski Jan
Kopta Jan Kanty
Łukowiecki Edward
Skorobohaty Józef.

Klasa VII (49)

a **Bierczyński Stanisław**
Fitzke Mieczysław
Galer Adam
Gądor Franciszek
Głąb Jan
Grünbaum Beno
Grünspan Jan
Jakubiec Władysław
Kalisz Józef
Kazanowicz Władysław
Kładni Wiktor
Kneblowski Walter
Kokorudz Włodzimierz
Kostrzewski Jan
Kozak Kazimierz
Malczyk Tadeusz

Mazgaj Władysław
Merz Marjan
Mitka Marjan
Pflaster Jerzy
Piątkowski Tadeusz
Pieracki Zdzisław
Płaszowski Leopold
Płatek Piotr
Prause Marjan
Radzik Marjan
Ruschil Jan
Sieradzki Kazimierz
Skołyszewski Kazimierz
Spyt Emil
Streb Stanisław
Strzałka Kazimierz
Szczepanik Edward
Świechło Adam
Warenhaupt Józef
Wasner Zygfryd
Weber Jan
Weber Józef
Wiciński Władysław
Wilanowski Kazimierz
Wroński Mieczysław
Zawadziński Leopold
Żuwała Adam
d Karcz Edward
Majgier Alfons
Matwijczyk Zdzisław
Styczeń Stanisław
Styrylski Stefan
Szczurowski Antoni.

Klasa VIII (42)

a Blumenfeld Tadeusz
Dylowicz Czesław
Fiałkowski Tadeusz
Goldwasser Jakób
Gołąb Ludwik
Haber Beno
Hallo Józef
Hansel Aleksander
Herz Tadeusz
Jaroch Józef
Jaroch Juljan
Jaskot Józef
Jurowicz Maurycy
Kamieński Marjan
Kicyła Jan
Kostecki Marjan
Kościelniak Stanisław
Kucharzyk Henryk
Lenartowicz Kazimierz
Liebeskind Józef
Łosiowski Zdzisław
Madejski Józef
Mardyła Michał
Matus Henryk
Nowak Rudolf
Olejak Ludwik
Płodzień Władysław
Podsiadło Józef
Rec Stanisław
Sikora Jerzy
Sitek Zdzisław
Stańko Józef
Szczurek Stanisław
Szczurek Zygmunt
Ślósarczyk Władysław
Warenhaupt Aleksander
Wawrzyczny Józef
Wciślak Czesław
Wójcik Tadeusz
Wydrych Wit
Żychowicz Włodzimierz
d Wolak Stanisław.

I. SKŁAD GRONA NAUCZYCIELSKIEGO

przy końcu roku szkolnego 1933/34.

A. Profesorowie:

1. *Kydryński Juljusz*, dyrektor, uczył od 1 listopada 1933 r. języka greckiego w kl. IV a, tygodniowo godzin 5.

2. *Birczyński Teodor*, profesor, zawiadowca zbiorów podręczników szkolnych Pomocy koleżeńskiej, wychowawca kl. VIII, uczył w I półroczu języka greckiego w kl. VI a, VII a i VIII, języka niemieckiego w kl. I a, tygodniowo godzin 19, w II półroczu języka łacińskiego w kl. I b, języka greckiego w kl. VI a, VII a i VIII, tygodniowo godzin 19.

3. *Gostkowski Rajmund*, Dr filozofji, profesor, wychowawca kl. IV a, uczył od początku roku szkolnego do dnia 10 październikа 1933 r. języka łacińskiego w kl. IV b, języka greckiego w kl. IV a i VI b, języka niemieckiego w kl. IV a, tygodniowo godzin 19.

4. *Jaworska Stefanja*, profesor, uczyła języka niemieckiego w kl. V, VI a + b, VII a + b i VIII, tygodniowo godzin 20.

5. *Jura Albin*, profesor, zawiadowca gabinetu fizykalnego, komandor orderu Polonia Restituta i belgijskiego orderu Leopolda, wychowawca kl. VII b, uczył fizyki w kl. VII a + b i VIII, matematyki w kl. I b i IV b, tygodniowo godzin 18.

6. *Kurzawa Franciszek*, profesor, zawiadowca gabinetu archeologicznego, wychowawca kl. V, uczył języka łacińskiego w kl. I a, V i VII b, języka greckiego w kl. V, tygodniowo godzin 17.

7. *Ks. Madeja Franciszek*, Dr teologji, profesor, uczył religji w kl. I a + b, IV—VIII, tygodniowo godzin 20 i wygłaszał egzorty.

8. *Ostrowski Jan*, profesor, członek okręgowej Komisji dyscyplinarnej dla nauczycieli szkół, istniejących na obszarze Okręgu Szk. Krak., wychowawca kl. VI a, uczył języka łacińskiego w kl. IV a, VI a, VII a i VIII, tygodniowo godzin 19.

9. *Piękoś Karol*, profesor, zawiadowca polskiej bibljoteki uczniów, wychowawca kl. I b, uczył języka polskiego w kl. I b, IV a + b, VII b i VIII tygodniowo godzin w I półroczu — 19, w II półroczu — 16.

10. *Piwko Stanisław*, profesor, zawiadowca gabinetu historyczno-geograficznego, wychowawca kl. I a, uczył historji w kl. I a, VI b, VII b i VIII, geografji w kl. I a, IV b i V, tygodniowo godzin 21.

11. *Reiss Józef*, Dr filozofji, profesor, docent Uniwersytetu Jagiellońskiego, członek państwowej Komisji Egzaminacyjnej dla nauczycieli szkół średnich, odznaczony Złotym Krzyżem zasługi, wychowawca kl. IV a od dnia 11 października 1933 r. do końca I półrocza, uczył historji w kl. IV a, V, VI a i VII a, geografji w kl. I b i IV a, propedeutyki filozofji w kl. VIII, tygodniowo godzin 20.

12. *Schmelkes Samuel*, Dr filozofji, profesor, uczył religji mojżeszowej w kl. I a + b, IV—VIII tygodniowo godzin 6 (uzupełniał etat w gimn. I tygodniowo godzin 5, w gimnazjum III tygodniowo godzin 6, w gimnazjum VIII i IX (kl. I, IV i V) tygodniowo godzin 3 — razem godzin tygodniowo 20).

13. *Skoczylas Ludwik*, profesor, wychowawca kl. VII a, uczył języka polskiego w kl. I a, V, VI a + b i VII a, tygodniowo godzin 18.

B. Nauczyciele stali:

14. *Krymski Edward*, nauczyciel, zawiadowca przyborów do gier i zabaw ruchowych, opiekun Koła sportowego, świetlicy, drużyny harcerskiej, kursu modelarstwa lotniczego, Koła L. O. P. P., hufca szkolnego, prowadził od dnia 25 września do 30 września 1933 r. ćwiczenia cielesne w kl. I a + b, IV a + b, V, VI a + b, VII a + b i VIII, gry i zabawy w kl. I a + b, IV—VIII, hufiec, tygodniowo godzin 36, od dnia 1 października 1933 r. do końca roku szkolnego ćwiczenia cielesne w kl. I a + b, IV a + b, V, VI a + b i VIII, gry i zabawy w kl. I a + b, IV—VIII, hufiec, tygodniowo godzin 36.

15. *Książek Jan*, nauczyciel państwowego gimnazjum III im. J. Sobieskiego, uczył zajęć praktycznych w kl. I a + b, tygodniowo godzin 8.

16. *Kublińska Janina*, Dr filozofji, wychowawczyni kl. IV b, uczyła od początku roku szkolnego do dnia 31 października 1933 r. języka łacińskiego w kl. VI b, języka greckiego w kl. IV b, języka niemieckiego w kl. I b i IV b, tygodniowo godzin 20, od dnia 1 listopada 1933 r. języka łacińskiego w kl. IV b i VI b, języka greckiego w kl. IV b i VI b, tygodniowo godzin 20.

17. *Trąbka Kazimierz*, nauczyciel, opiekun orkiestry, zawiadowca bibljoteki nauczycielskiej, uczył matematyki w kl. I a, IV a, V, VI a + b, VII a + b i VIII, tygodniowo godzin 20.

18. *Zerndt Jan*, Dr filozofji, nauczyciel, współpracownik Komisji Fizjograficznej Akademji Umiejętności w Krakowie, zawiadowca gabinetu przyrodniczego, wychowawca kl. VI b, uczył przyrodoznawstwa w kl. I a + b, VI a + b, tygodniowo godzin 20.

C. Nauczyciele kontraktowi:

19. *Christoff Otto*, nauczyciel kontraktowy, prowadził ćwiczenia cielesne od dnia 1 października 1933 r. do końca roku, szkolnego w kl. VII a + b, tygodniowo godzin 4.

20. *Garbacik Józef*, Dr filozofji, nauczyciel kontraktowy, uczył historji w kl. I b i IV b, tygodniowo godzin 6.

21. *Ludmirski Zygmunt*, Dr wszech nauk lekarskich, nauczyciel kontraktowy, uczył od dnia 1 września 1933 r. do końca roku szkolnego higjeny w kl. VII a + b, tygodniowo godzin 2.

22. *Madej Tadeusz*, nauczyciel kontraktowy, prowadził od dnia 4 września do dnia 25 września 1933 r. ćwiczenia cielesne w kl. I a + b, IV a + b, V, VI a + b, VII a + b i VIII, gry i zabawy w kl. I a + b, tygodniowo godzin 28.

23. *Zabierowski Stanisław*, Dr filozofji, nauczyciel kontraktowy, wychowawca kl. IV a w II półroczu, uczył od dnia 1 listopada 1933 r. do końca I półrocza języka niemieckiego w kl. I b, IV a + b, tygodniowo godzin 14, w II półroczu języka niemieckiego w kl. I a + b i IV a + b, tygodniowo godzin 17.

D. Praktykanci:

Brendel Teolina odbywała bezpłatną praktykę przedegzaminową na podstawie zezwolenia Kuratorjum O. S. Kr. z 30/9 1933 r. Nr. II. 10725/33 przez cały rok szkolny w nauce przyrodoznawstwa pod kierownictwem prof. Dra Zerndta.

Garbacik Józef, Dr filozofji, odbywał bezpłatną praktykę przedegzaminową na podstawie zezwolenia Kuratorjum O. S. Kr. z 29/9 1933 r. Nr. II. 10572/33 przez cały rok szkolny w nauce historji pod kierownictwem prof. Piwki.

Margulies Salomea odbywała bezpłatną praktykę przedegzaminową na podstawie zezwolenia Kuratorjum O. S. Kr. z 16/10 1933 r. Nr. II. 10880/33 od dnia 1 października 1933 r. do końca roku szkolnego w nauce przyrodoznawstwa pod kierownictwem prof. Dr Zerndta.

Półgroszek Jan odbywał bezpłatną praktykę przedegzaminową na podstawie zezwolenia Kuratorjum O. S. Kr. z 5/4 1934 r. Nr. II. 6535 od dnia 19 marca 1934 r. do końca roku szkolnego w nauce matematyki pod kierownictwem prof. Trąbki.

Rydzak Jan, Mgr filozofji, odbywał bezpłatną praktykę przedegzaminową na podstawie zezwolenia Kuratorjum O. S. Kr. z 20/9 1933 r. Nr. II. 10257/33 od dnia 18 września 1933 r. do końca roku szkolnego w nauce przyrodoznawstwa pod kierownictwem prof. Dr Zerndta.

Waltosiówna Zofja, Mgr filozofji, odbywała bezpłatną praktykę przedegzaminową na podstawie zezwolenia Kuratorjum O. S. Kr. z 11/9 1933 r. Nr. II. 9167/33 przez cały rok szkolny w nauce historji pod kierownictwem prof. Piwki.

E. Nauczyciele przedmiotów nadobowiązkowych:

Gemrot Rudolf, nauczyciel kontraktowy, uczył od dnia 1 listopada 1933 r. do końca roku szkolnego muzyki, tygodniowo godzin 4.

Matusikówna Petronela, nauczycielka państwowego gimnazjum X im. Kr. Wandy w Krakowie, uczyła śpiewu w kl. I a + b i kierowała chórem gimnazjalnym, tygodniowo godzin 4.

Szwarc Stanisław, profesor państwowego gimnazjum III im. J. Sobieskiego w Krakowie, uczył rysunku w kl. I a + b i IV—VIII, tygodniowo godzin 6.

F. Lekarz szkolny:

Ludmirski Zygmunt, Dr wszech nauk lekarskich, kontraktowy lekarz szkolny, urzędował tygodniowo godzin 7.

G. Pomoc kancelaryjna:

Moskalski Zdzisław, kontraktowy pomocnik kancelaryjny.

II. RUCH SŁUŻBOWY W GRONIE NAUCZYCIELSKIEM w ciągu roku szkolnego.

A. Do grona przybyli:

1. *Kydryński Juljusz,* okręgowy wizytator szkół K. O. S. Kr., przeniesiony na stanowisko dyrektora tutejszego zakładu od dnia 16 sierpnia 1933 r. dekretem Min. W. R. i O. P. z 19/7 1933. Nr. B. P. 10651/33 i z 5/9 1933 r. Nr. B. P. 11065/33, objął obowiązki dyrektora z dniem 15 września 1933 r. (K. O. S. Kr. 11/9 1933. Nr. B. P. 30161/33).

2. *Christoff Otto,* nauczyciel kontraktowy, zatwierdzenie umowy na czas od 1/10 1933 r. do 15/6 1934 r. rozp. K. O. S. Kr. 28/10 1933 r. Nr. B. P. 36014/33 i 23/3 1934 r. Nr. B. P. 10824/34.

3. *Dr Garbacik Józef,* nauczyciel kontraktowy, zatwierdzenie umowy na r. szk. 1933/34 rozp. K. O. S. Kr. 12/10 1933 r. Nr. B. P. 32388/33 i 16/3 1934 r. Nr. B. P. 10825/34.

4. *Gemrot Rudolf,* nauczyciel kontraktowy, zatwierdzenie umowy od 1/11 1933 r. do 31/1 1934 r. rozp. K. O. S. Kr. 23/2 1934. Nr. B. P. 39938/33 i od 1/2 1934 r. do 30/6 1934 r. rozp. K. O. S. Kr. 23/3 1934. Nr. B. P. 10826/34.

5. *Książek Jan,* nauczyciel państwowego gimnazjum III im. J. Sobieskiego, uzupełniał etat w tutejszym zakładzie.

6. *Dr Kublińska Janina,* nauczycielka państwowego gimnazjum VII im. A. Mickiewicza w Krakowie, przeniesiona z dniem 1 sierpnia 1933 r. do tutejszego zakładu (K. O. S. Kr. 14/6 1933 r. B. P. 15193/33).

7. *Kurzawa Franciszek,* profesor państwowego gimnazjum I im. B. Nowodworskiego w Krakowie, czasowo pełniący obowiązki tutaj, przeniesiony z dniem 1 sierpnia 1933 r. do tutejszego zakładu (K. O. S. Kr. 8/5 1933 r. B. P. 12090/33).

8. *Dr Ludmirski Zygmunt,* nauczyciel kontraktowy, zatwierdzenie umowy na czas od 1/9 1933 r. do 31/1 1934 r. rozp.

K. O. S. Kr. 29/3 1933. Nr. B. P. 32389/33 i od 1/2 1934 r. do 30/6 1934 r. rozp. K. O. S. Kr. 8/3 1934. Nr. B. P. 10827/34.

9. *Madej Tadeusz,* nauczyciel kontraktowy, zatwierdzenie umowy na czas od 4/9 1933 r. do 25/9 1933 r. rozp. K. O. S. Kr. 16/10 1933 r. Nr. B. P. 32244/33.

10. *Matusikówna Petronela,* nauczycielka państwowego gimnazjum X im. Kr. Wandy w Krakowie, objęła naukę śpiewu nadobowiązkowego w tutejszym zakładzie (K. O. S. Kr. 1/9 1933 r. Nr. II. 9358/33).

11. *Szwarc Stanisław,* profesor państwowego gimnazjum III im. J. Sobieskiego, objął naukę rysunku nadobowiązkowego w tutejszym zakładzie dla uzupełnienia etatu.

12. *Dr Zabierowski Stanisław,* nauczyciel kontraktowy, zatwierdzenie umowy na czas od 1/11 1933 r. do 31/1 1934 r. rozp. K. O. S. Kr. 27/11 1933 r. Nr. B. P. 38047/33 i na czas od 1/2 1934 r. do 15/6 1934 r. rozp. K. O. S. Kr. 16/3 1934 r. Nr B. P. 10823/34.

13. *Moskalski Zdzisław,* kontraktowy pomocnik kancelaryjny, zatwierdzenie umowy od dnia 1 lipca 1933 r. rozp. K. O. S. Kr. z 20/9 1933 r. Nr. II. 10458/33.

B. Z Grona ubyli:

1. *Okrzański Franciszek Ksawery,* dyrektor, przeniesiony w stan spoczynku z dniem 31/10 1933 r. (Min. W. R. i O. P. 4/8 1933 r. Nr. B. P. 10928/33; K. O. S. Kr. 21/9 1933 r. Nr. B. P. 31339/33).

2. *Dr Cybulski Tadeusz,* profesor, przydzielony od dnia 1 sierpnia 1933 r. do publicznej szkoły powszechnej Nr. 30 im. K. Pułaskiego w Krakowie (K. O. S. Kr. 18/5 1933 B. P. 13100/33 i 31/7 1933. B. P. 23386/33), przeniesiony w stan spoczynku z dniem 30 kwietnia 1934 r. (K. O. S. Kr. 29/3 1934 B. P. 14779/34).

3. *Jaworek Piotr,* profesor, przeniesiony w stan spoczynku z dniem 31 grudnia 1933 r. (K. O. S. Kr. 6/12 1933 r. Nr. B. P. 41108/33).

4. *Mikstein Władysław,* nauczyciel, przydzielony z dniem 1 sierpnia 1933 r. do publicznej szkoły powszechnej w Krakowie (K. O. S. Kr. 16/5 1933 r. B. P. 13099/33).

5. *Niespodziański Tadeusz*, profesor, przeniesiony z dniem 1 sierpnia 1933 r. do państwowego gimnazjum VII im. A. Mickiewicza w Krakowie (K. O. S. Kr. 8/5 1933. B. P. 13092/33).

6. *Sroczyńska Wanda*, nauczycielka kontraktowa.

7. *Tara Józef*, profesor, zmarł dnia 17 czerwca 1933 r.

C. Uzyskali urlop lub zniżenie godzin:

1. *Okrzański Franciszek Ksawery*, dyrektor, urlop płatny na czas od dnia 15 września do 31 października 1933 r. (K. O. S. Kr. 14/9 1933. Nr. B. P. 30555/33).

2. *Dr Gostkowski Rajmund*, profesor, urlop płatny za zwrotem kosztów zastępstwa na okres czasu od dnia 11 października 1933 r. do dnia 30 czerwca 1934 r. celem umożliwienia pełnienia obowiązków zastępcy profesora Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie (Min. W. R i O. P. 14/12 1933 r. Nr. B. P. 18784/33; K. O. S. Kr. 29/12 1933 r. Nr. B. P. 43472/33).

3. *Jaworek Piotr*, profesor, urlop płatny dla poratowania zdrowia na okres czasu od dnia 20 sierpnia 1933 r. do 31 października 1933 r. (K. O. S. Kr. 30/8 1933. Nr. B. P. 26641/33), od dnia 1 listopada do 30 listopada 1933 r. (K. O. S. Kr. 23/10 1933. Nr. B. P. 34532/33), od dnia 1 grudnia do 31 grudnia 1933 r. (K. O. S. Kr. 7/12 1933. Nr. B. P. 4135/33).

4. *Krymski Edward*, nauczyciel, od początku roku szkolnego do dnia 25 września 1933 r. na ćwiczeniach wojskowych.

5. *Pochmarski Bolesław*, profesor, urlop bezpłatny od dnia 9 grudnia 1930 r. na czas trwania mandatu poselskiego (K. O. S. Kr. 10/2 1931. Nr. II. 735/31).

III. POMIESZCZENIE ZAKŁADU I SŁUŻBA.

Zakład mieści się w 3 budynkach OO. Dominikanów przy ul. Siennej 13. Dyrektor ma mieszkanie w zakładzie. Tercjan też.

Do służby należą:

1. *Olejak Maksymiljan*, starszy woźny etatowy.

2. *Karelusowa Katarzyna*, woźna etatowa.

3. *Biela Euzebjusz*, sługa pomocniczy (opłacany z taks administracyjnych za zezwoleniem Kuratorjum O. S. Kr. z 21/11 1931. Nr. 12003).

IV. NAUKA.

Nauka w kl. I a + b odbywała się według programów nowego gimnazjum czteroletniego, w kl. IV a + b, V, VI a + b, VII a i VIII według programu gimnazjum dawnego typu klasycznego, w kl. VII b według programu gimnazjum typu humanistycznego.

V. WYCHOWANIE.

Wydział Gimnazjalny.

Z inicjatywy samorządu kl. VIII powstała w b. r. szk. organizacja, której zadaniem było załatwianie spraw, dotyczących wszystkich uczniów gimnazjum oraz reprezentowanie samorządów klasowych. Opiekunem tej organizacji, nazwanej «Wydziałem Gimn.», był ks. dr. prof. Fr. Madeja. W skład wydziału wchodzili przedstawiciele wszystkich klas oraz 6 wydziałowych kl. VIII.

Statut Wydziału opracowany przez Prausego (kl. VIII), szedł w kierunku dania jak największej samodzielności oraz egzekutywy samorządowi uczniowskiemu. Wydział wykazał szeroką działalność przedewszystkiem w sprawach wewnętrznych gimnazjum. Zorganizował subskrypcję Pożyczki Narodowej w kwocie 200 zł, poranek w dniu 11 listopada, uroczyste pożegnanie dyr. Okrzańskiego (razem z Kołem Rodzicielskiem), poranek w dniu imienin Prez. Mościckiego, poranek w dniu imienin Marszałka J. Piłsudskiego, wreszcie poranek w dniu 3-go Maja.

Nadto zarządzał Samorząd pod opieką prof. K. Piękosia bibljoteką uczniowską, liczącą 1618 książek.

Kółko ekonomiczno-gospodarcze.

Kółko istnieje drugi rok, a w skład jego wchodzą uczniowie klas: 7 a, 7 b i 8 w liczbie 90. Celem Kółka jest zapoznanie się z podstawowemi zagadnieniami ekonomji politycznej i najważniejszemi zjawiskami życia gospodarczego Polski.

Działalność Kółka polegała na odbywaniu zebrań ogólnych i urządzaniu wycieczek. Na zebraniach były wygłaszane referaty, a po nich przeprowadzano dyskusję. Wygłoszono referaty następujące: Dyr. Winiarski — Związki rzemieślnicze; Inż. Lam-

mensdorf—Racjonalne oświetlenie elektryczne (z demonstracjami); Dr. Słapa — Los książki polskiej w dobie obecnej; Dr. Ziomek — Eksport polski; Prof. Jura — Sytuacja rolnictwa w dobie obecnego kryzysu; Prof. Jura — Jak powstał węgiel; Różycki W. — Epoka węglowa; Kazanowicz — Wydobywanie węgla; Prezes Osiecki — Dzisiejszy stan przemysłu ludowego i jego znaczenie.

Kółko urządziło czterodniową wycieczkę na Targi Północne do Wilna, gdzie zwiedzono także Wystawę lniarską i zaznajomiono się szczegółowo z przeróbką lnu i znaczeniem tej gałęzi przemysłu i produkcji dla gospodarstwa Polski. Zarazem zwiedzono dokładnie Wilno, jego pamiątki, muzea i kościoły oraz okolicę miasta. W drodze powrotnej do Krakowa zatrzymano się przez jeden dzień w Warszawie, gdzie zwiedzono: Bank Gospodarstwa Krajowego, Sejm, Łazienki, Belweder, Zamek, Katedrę św. Jana, Stary Rynek i inne pamiątki. Kierownictwo naukowe tej wycieczki spoczywało w rękach prof. dra. R. Gostkowskiego.

W Krakowie członkowie Kółka zwiedzili Oddział Banku Polski, gdzie zaznajomili się szczegółowo z działalnością banku, Składy Księgarni Gebethnera (oprowadzał dyr. firmy Dr. Słapa). W Sierszy Wodnej zwiedzono kopalnię węgla oraz wszystkie urządzenia związane z sortowaniem, ładowaniem i transportem węgla.

Pracami Kółka kierował i opiekę nad niem sprawował prof. Albin Jura.

Wychowanie fizyczne.

Szkole naszej przybyły w bieżącym roku szk. nowe urządzenia jak: siatkówka, koszykówka, skocznia (do skoków wzwyż i wdal), rzutnia kulą, skrzynia gimnastyczna i strzelnica (do strzelania z wiatrówki). Urządzenia te pozwoliły na odbywanie ćwiczeń, gier i rozgrywek prawie wyłącznie na terenie szkoły.

Koło sportowe.

Zreorganizowane przed kilku laty, liczyło w b. r. szk. 111 członków. W ciągu niemal całego roku zaprawiali się członkowie Koła w godzinach popołudniowych w porze zimnej na sali gimnastycznej w siatkówce i koszykówce a w porach cieplejszych na dziedzińcu gimnazjalnym w siatkówce, koszykówce, skokach

i rzucie kulą. Także w b. r. uruchomiono wypożyczalnię łyżew, kijków i krążków hockeyowych, sanek i nart. Wysyłano reprezentacyjne drużyny na mecze hockeyowe, siatkówki, koszykówki, również na zawody, zorganizowane przez krakowskie szkoły i organizacje wychowawcze na święto sportowe. Założono sekcję tenisową i zorganizowano turniej tenisowy o puhar. Ułatwiono wreszcie nabywanie na własność sprzętu sportowego.

II Drużyna harcerska
im. gen. Henryka Dąbrowskiego.

Drużyna liczyła w roku szk. 1933/34 — 45 członków w 6 zastępach. Drużynowym był do 31 stycznia 1934 Tadeusz Gajewski, H. R., a od 1 lutego 1934 Czesław Poborski, H. O. Drużyna pozostaje pod opieką prof. E. Krymskiego. Drużyna utrzymywała kontakt z innemi drużynami na wspólnych wycieczkach i gawędach. Zbiórki zastępów odbywały się co tygodnia. Urządzono szereg wycieczek w okolice Krakowa, nadto uroczystość «opłatka» w styczniu, «święconego» w kwietniu i festyn w czerwcu.

Ubiegłych wakacyj szkolnych wysłała drużyna 30 członków na obóz letni w Podczerwonem, pow. Nowy Targ. W czasie tym odbyto kilka wycieczek, w tem jedną kilkudniową w Tatry.

W czasie od 28 grudnia 1933 do 10 stycznia 1934 urządzono kolonję zimową w Bukowinie pow. Nowy Targ, w której uczestniczyło 20 członków.

Drużynę wspierało w jej działalności, otaczało życzliwością i darzyło pomocą materjalną Koło Przyjaciół Harcerzy. Urządzenie kolonij (letniej i zimowej) umożliwiła wydatna pomoc finansowa ze strony Patronatu Koła Rodzicielskiego.

Koło Przyjaciół Harcerzy.

Koło P. H., liczące obecnie 45 członków, wzięło sobie za zadanie roztoczenie opieki moralnej i materjalnej nad drużyną harcerską zakładu. W ciągu roku szk. 1933/34 odbyło Koło jedno Walne zebranie i 7 zebrań Wydziału. Urządzeniem i prowadzeniem obozu zimowego i letniego zajął się z ramienia Koła opiekun drużyny harcerskiej prof. Krymski wraz z żoną.

Przewodniczącym Koła był ks. prof. Madeja.

Koło L. O. P. P. uczniowskie.

W r. 1933/34 Koło liczyło 150 członków.

Na kurs modelarski, prowadzony przez instruktora p. Piątka, zapisało się 21 uczniów.

Koło wysyłało co pół miesiąca delegata na zebrania krakowskiego Koła Szybowcowego.

W lutym r. 1934 zapisało się dwu członków Koła na kurs pilotażu bezsilnikowego.

Koło rozpoczęło organizację drugiej sekcji O. P. L. i O. P. G.

Z okazji obchodu uroczystości 3 Maja Zarząd Koła L. O. P. P. udzielił pochwały członkom sekcji modelarskiej za współpracę z Kołem.

Sekcja ta brała także udział w pochodzie propagandowym XI Tygodnia L. O. P. P. z modelami.

Świetlica.

Świetlica dzieliła się na kilka działów (czytelnia czasopism, ping-pong, hockey na stole, szachy, warcaby, wypożyczalnia roczników gazetowych, kółko sceniczne, kółko malarskie i t. d.). Mając w tym roku oddzielne pomieszczenie, mogła świetlica rozwinąć żywszą niż dotychczas działalność. Zorganizowano więc zajęcia popołudniowe dla wszystkich klas, na których urządzano mistrzostwa we wszystkich działach, wypożyczano za minimalną opłatą roczniki czasopism. Urządzono ogólno - gimnazjalne mistrzostwa szachowe i ping-pongowe, a na uroczystości 3-go Maja wręczono zwycięzcom nagrody. Podczas feryj Bożego Narodzenia uczniowie, spędzający wolny czas w Krakowie, korzystali z całodziennych zajęć w Świetlicy, pod opieką nauczycieli i rodziców. Świetlicą opiekował się prof. Krymski.

Czytelnia uczniowska.

Otwarta dopiero z wiosną 34 po uzyskaniu odpowiednich funduszów pozostaje Czytelnia pod bezpośrednią opieką dyrektora zakładu. Czynna była narazie — ze względu na porę wiosenną — tylko dwa razy w tygodniu. W czytelni wyłożone są następujące czasopisma: Gazeta Polska, Tygodnik Ilustrowany, Świat, Iskry (2 egz.), Latarnia Morska, Pion, Na tropie, Młody technik, Tęcza, Polska Niepodległa, Kuźnia Młodych (2 egz.), Tygodnik Polski z Charbina, Propaganda państwowo-twórcza,

Lot, Ilustracja Polska, Polska na Morzu, Raz dwa trzy, Ilustrowane Wiadomości Filatelistyczne, Polska Zbrojna (o Marszałku Piłsudskim), P. O. W. — Wschód K. N. 3. (Lis-Kula), ponadto różne czasopisma uczniowskie i od czasu do czasu kupowane świąteczne wydania krakowskich i warszawskich dzienników wzgl. wydawnictw perjodycznych, z obcych Die Koralle i Die Bühne.

Sodalicja Marjańska.

Liczyła z końcem roku szkolnego 30 członków i 24 kandydatów. Sodalisi odbywali zwyczajne zebrania co miesiąc zazwyczaj po wspólnem nabożeństwie sodalicyjnem w kaplicy przy kościele św. Barbary. Przedmiotem zebrań były referaty na temat poznania siebie, swoich wad, braków i omawianie zagadnień aktualnych dla młodzieży. W związku z referatami układali sobie sodalisi szczegółowy plan pracy nad sobą na poszczególne okresy, gdyż główną uwagę zwróciła sodalicja w tym roku na wewnętrzne wyrobienie swoich członków.

Oddzielnie odbywały się zebrania kandydatów, na których zaznajamiali się z celami sodalicji, jej organizacją, sposobami pracy i obowiązkami sodalisów.

W dniu 8 grudnia odbyło się uroczyste przyjęcie nowych członków w liczbie 12.

Kółko Filologiczne kl. VII b.

Celem działalności Kółka było rozszerzanie i pogłębianie wiadomości z zakresu literatury i kultury klasycznej. Posiedzenia Kółka, które odbywały się regularnie co 2 tygodnie, cieszyły się żywem zainteresowaniem w klasie i skupiały wielu członków. Na zebraniach tych wygłoszono i przedyskutowano następujące referaty:

Rok 63 w Rzymie (Riss), Filozofja przed Sokratesem (Markowicz), Sofiści, ich wpływ dodatni i ujemny (Żak), Filozofja Sokratesa (Różycki), Platon i Arystoteles (Diczek), Szkoły filozoficzne po Platonie i Arystotelesie (Diczek), Urzędy w dawnym Rzymie (Haubenstock), Sądownictwo w starożytnym Rzymie (Haubenstock), Retoryka i jej zasady (Grünberg), Język Salustjusza (Wietschner), Życie pozagrobowe wg. Cycerona (Butterfass

i Kosturek), Wpływ Homera na Wergiljusza (Riss i Różycki), Posłannictwo dziejowe Rzymu (Markowicz), Patrjotyzm Wergiljusza (Markowicz).

Kółkiem opiekował się prof. Kurzawa.

Koło Rodzicielskie.

Walne Zgromadzenie Koła Rodzicielskiego Gim. św. Jacka odbyło się 22 października 1933 r. i w tym dniu uchwalono nowy statut Koła.

W myśl nowego regulaminu Koła Rodzicielskiego ukonstytuował się nowy zarząd Koła pod nazwą: «Patronatu Gimnazjum św. Jacka», którego przewodniczącym wybrano ponownie jednogłośnie p. Radcę Inż. Bolesława Szarka.

W ciągu roku szk. 1933/34 odbył Patronat Gim. 9 posiedzeń, na których zorganizowano i przeprowadzono dożywianie ubogiej młodzieży zakładu, udzielono dwukrotnie niezamożnym uczniom zapomóg zwrotnych na zapłacenie taksy administracyjnej i załatwiono szereg spraw, jakich wymagało dobro młodzieży i zakładu. W jesieni subwencjonował Patronat wycieczkę krajoznawczą do Wilna i Warszawy, w zimie obóz zimowy uczniów gimnazjum, na kolonję wakacyjną wysłał za znaczną zniżką wszystkich uczniów, którzy się o to starali, ponadto udzielił subwencji na urządzenie obozu letniego w Jeleśni i umożliwił w znacznej mierze swojemi funduszami utrzymanie i prowadzenie orkiestry gimnazjalnej.

Szczupłe fundusze nie pozwoliły Patronatowi na rozwinięcie szerszej działalności, gdyż datki na «Komitet Rodzicielski» pochłonięte zostały w roku bieżącym prawie w całości przez urządzenie śniadań dla młodzieży zakładu.

VI. WYKAZ ABITURJENTÓW,

którzy złożyli egzamin dojrzałości w r. 1933.

1. Blumenfeld Tadeusz Hugon (2 im.), ur. 4. V. 1915 w Wiedniu.
2. Dylowicz Czesław Stanisław (2 im.), ur. 21. IV. 1913 w Krakowie.
3. Fiałkowski Tadeusz, ur. 21. IV. 1915 w Krzeszowicach.
4. Goldwasser Jakób, ur. 3. XII. 1913 w Krakowie.
5. Gołąb Ludwik Adam (2 im.), ur. 6. V. 1913 w Krakowie.
6. Hallo Józef Włodzimierz (2 im.), ur. 22. V. 1908 w Krakowie.

7. Hansel Aleksander Józef (2 im.) ur. 21. III. 1913 w Krakowie (w Dębnikach).
8. Herz Tadeusz, ur. 23. IX. 1915 w Krakowie.
9. Jaroch Józef, ur. 12. III. 1912 w Niepołomicach.
10. Jaskot Józef Wawrzyniec (2 im.), ur. 13. IV. 1913 w Woli Duchackiej.
11. Jurowicz Maurycy, ur. 14. VI. 1915 w Krakowie.
12. Kamieński Marjan Jan Kazimierz (3 im.) ur. 27. I. 1914 w Krakowie (w Grzegórzkach).
13. Kicyła Jan, ur. 24, IV. 1913 w Wojkowicach.
14. Kościelniak Stanisław Antoni (2 im.), ur. 4. XI. 1912 w Wiedniu.
15. Kucharzyk Henryk Józef (2 im.), ur. 5. I. 1915 w Grabocinie.
16. Lenartowicz Kazimierz Józef (2 im.), ur. 18. XI. 1914 w Krakowie (w Podgórzu).
17. Liebeskind Józef, ur. 18. IX. 1914 w Dobczycach.
18. Łosiowski Zdzisław, ur. 7. IV. 1916 we Lwowie.
19. Madejski Józef Roman (2 im.). ur. 19. III. 1914 w Krakowie.
20. Mardyła Michał, ur. 20. IX. 1913 w Lusinie.
21. Matus Henryk Piotr (2 im.), ur. 22. IX. 1915 w Krakowie.
22. Nowak Rudolf, ur. 17. IX. 1914 w Ołomuńcu.
23. Olejak Ludwik Jan (2 im.), ur. 10. IV. 1915 w Drahotuše.
24. Płodzień Władysław, ur. 29. XII. 1913 w Chmielniku.
25. Podsiadło Józef, ur. 17. XI. 1913 w Czeladzi.
26. Rec Stanisław Józef (2 im.), ur. 4. II. 1915 w Chorzelowie.
27. Sikora Jerzy Stanisław Kostka (2 im.), ur. 17. IV. 1915 w Wiedniu.
28. Sitek Zdzisław Józef (2 im.), ur. 9. XI. 1914 w Krakowie.
29. Stańko Józef, ur. 15. X. 1914 w Rusocicach.
30. Szczurek Stanisław Michał (2 im.), ur. 19. IX. 1912 w Korczynie.
31. Szczurek Zygmunt, ur. 24. IV. 1915 w Sieprawiu.
32. Warenhaupt Aleksander, ur. 19. II. 1915 w Wiedniu.
33. Wawrzyczny Józef, ur. 22. VII. 1912 w Gołkowicach.
34. Wciślak Czesław, ur. 13. VII. 1912 w Makowie Małopolskim.
35. Wójcik Tadeusz Kazimierz (2 im.), ur. 30. VI. 1914 w Krakowie (w Dąbiu).
36. Wydrych Wit Karol (2 im.), ur. 29. V. 1914 w Krakowie.
37. Żychowicz Włodzimierz Zbigniew Andrzej (3 im.), ur. 14. VIII. 1914 w Krakowie.

VII. STATYSTYKA UCZNIÓW
z końcem roku szkolnego 1933/34.

TYTUŁY	I a	I b	IV a	IV b	V	VI a	VI b	VII a	VII b	VIII	Razem
1. Liczba uczniów:											
wpisanych na r. 1933/34 .	45	46	35	33	56	36	23	46^{1}	47	46^{4}	413^{5}
ubyło w ciągu r. 1933/34	1	6	2	1	3	2	2	2	6	—	25
pozostało z końc. r. 1933/34	44	40	33	32	53	34	21	44^{1}	41	46^{4}	388^{5}
2. Religja:											
rzymsko-katolicka . . .	42	37	29	28	46	28	20	38^{1}	31	37^{4}	336^{5}
grecko-katolicka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
ewangelicka	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	3
mojżeszowa	2	2	4	4	6	5	1	6	10	8	48
3. Narodowość:											
polska	44	40	33	32	53	34	21	44^{1}	41	46^{4}	388^{5}
4. Wynik ogólny klasyfikacji na końcu r. szk. 1933/34:											
bardzo dobry	3	—	3	3	2	2	1	6	3	5	28
dobry i dostateczny . .	40	33	23	24	42	27	16	33^{1}	28	35	301^{1}
niedostateczny	1	7	7	5	9	5	4	5	10	6^{4}	59^{4}

VIII. WYKAZ UCZNIÓW

w roku szkolnym 1933/34.

a = otrzymali wynik ogólny pomyślny, przyczem tłusty druk oznacza wynik ogólny bardzo dobry, *b* = nieklasyfikowani i ci, którzy wystąpili, *c* = przeznaczeni do egzaminu uzupełniającego, *d* = otrzymali wynik ogólny niedostateczny.

Klasa I a (45)

a **Bandet Adam**
Binkowski Tadeusz
Boczek Bolesław
Buda Stanisław
Budziaszek Marjan
Drozdowski Zenon
Feldman Oskar
Gajewski Zbigniew
Gleń Tadeusz
Gottwald Jan
Groyecki Jerzy
Hałaciński Leszek
Harasymowicz Jan
Helfer Józef
Jednaki Edward
Kapusta Stanisław
Klocek Adam
Klocek Włodzimierz
Klohes Jan
Kobiela Jan
Kogut Marjan
Kraus Władysław
Kułak Józef
Lewicki Otmar
Łapiński Stanisław
Marek Zbigniew
Mayer Jan
Nelken Stanisław
Oberdak Czesław
Pawlik Tadeusz
Owiński Jacek
Ratajski Tadeusz
Rosenblatt Kazimierz
Siemieniec Zygmunt
Stachnik Bronisław
Terlecki Stanisław
Trzepacz Stanisław
Wolski Kazimierz
Wojnowski Zbigniew
Woźniak Wojciech
Zając Ignacy
Zauss Stanisław
Żdziobek Tadeusz
b Kaniok Kazimierz (15. XII. 1933 r.)
d Szybowski Antoni.

Klasa I b (46)

a Augustynek Józef
Brzeziński Adam
Gąsior Ryszard
Giergiel Władysław
Goldschmied Baruch
Gonkiewicz Stanisław
Gorzula Stefan
Grabowski Edward
Grzywa Bronisław
Janowski Mieczysław
Kerschner Franciszek
Klehr Władysław
Kossowski Władysław
Kulinowski Franciszek
Kuśmierz Eustachjusz
Lenduszko Jerzy
Łagan Stanisław
Marczyk Stanisław
Michalski Zygmunt
Młodzianowski Marjan
Płatek Kazimierz
Pyrczak Marjan
Rewilak Mieczysław
Stephanides Stefan
Turchan Franciszek
Tworeszczuk Bogumil

Walasek Jan
Waśniowski Edward
Wcisło Kazimierz
Wilk Zenon
Witkowski Stanisław
Zając Józef
Zemek Jerzy
b Bochenek Jan (27. III. 1934)
Bojęć Tadeusz (25. V. 1934)
Heinich Władysław (30. V. 1934)
Kozioł Franciszek (30. V. 1934)
Stadnicki Juljusz (22. V. 1934)
Waśniowski Adam (22. V. 1934)
d Dudek Józef
Fornagel Józef
Fugiel Mieczysław
Jabłoński Jan
Jersawitz Władysław
Tiefenbrun Tadeusz
Wójcik Antoni.

Klasa IV a (35)

a Bezucha Jerzy
Birn Benedykt
Budzioch Mieczysław
Burghardt Leszek
Dezsö Antoni
Friedman Zygmunt
Goldstein Zygmunt
Gruszecki Jan
Haber Leon
Horecki Tadeusz
Hromniak Kazimierz
Klimek Zbigniew
Kordes Witold
Kostecki Marjan
Kostrzewski Jerzy
Krzystyniak Zdzisław
Krzyżanowski Wiesław
Kydryński Juljusz
Lipski Stefan
Marszałek Antoni
Pretorius Stanisław
Schnelkart Fryderyk
Syga Zdzisław
Sznajder Edward
Szymański Jan
Turek Stanisław
b Dudzik Marjan (16. I. 1934)
Lazarowicz Józef (22. XII. 1933)
d Jaworek Bolesław
Kozub Apolinary
Malik Władysław
Wojciechowski Juljan
Wołoszyn Władysław
Zugaj Józef
Zwoliński Karol.

Klasa IV b (33)

a Białecki Tadeusz
Boczek Anatol
Gasiorowski Leszek
Gitter Maurycy
Godel Stefan
Iwanejko Adam
Kliś Józef
Kopiński Zdzisław
Kohane Stefan
Kruczkowski Franciszek
Langer Adam
Mamczarczyk Marjan
Morajka Stefan
Mrozek Adam
Pawlowski Stanisław
Piekarz Edward
Rybacki Edward
Selinger Mateusz
Senkara Tadeusz
Serkowski Tadeusz
Slatnik Józef
Spyra Andrzej
Szałapak Edward
Szczepaniak Tadeusz
Tylek Stanisław
Wurzel Henryk
Wyroba Jan
b Schneider Artur (31. V. 1934)
d Dadał Mieczysław
Krupa Tadeusz
Scheuer Aleksander
Skalski Karol
Teślik Jan

Klasa V (56)

a Berthold Kazimierz
Bira Anatol
Bochenek Kazimierz
Bogucki Józef
Bujański Kazimierz
Chabowski Tadeusz
Drozdowski Jerzy
Drozdowski Wit
Dziewoński Marjan
Eisen Aleksander

Enz Rudolf
Górecki Maksymiljan
Jakubowski Kazimierz
Jania Zbigniew
Komęza Aleksander
Kozłowski Albin
Kraus Aleksander
Kwinta Stanisław
Lechowicz Emil
Lenduszko Stanisław
Liniowski Jan
Löffelholz Maksymiljan
Mantel Alfred
Mardyła Władysław
Marszowski Stefan
Mester Bronisław
Morys Stefan
Piątkowski Tadeusz
Serkowski Roman
Sitek Zygmunt
Skarlicki Stanisław
Słomka Włodzimierz
Sokołowski Stefan
Stoch Józef
Szewczyk Zdzisław
Święch Stefan
Ulewicz Kazimierz
Wcisło Włodzimierz
Wesely Tadeusz
Winowski Jerzy
Wistreich Jerzy
Zając Jan
Zawada Stanisław
Zięba Stanisław
b Górkiewicz Wacław (11.IV. 1934)
Kmiecik Tadeusz (28.XI. 1933)
Negrusz Stanisław (14.XI 1933)
d Kasprzyk Władysław
Lilienthal Bronisław
Sala Stefan
Styrylski Adam
Szczurek Stefan
Turlej Bronisław
Uher Zdenek
Zając Włodzimierz
Zięciak Marjan.

Klasa VI a (36)

a Borysławski Bronisław
Burzyński Józef
Danek Bruno
Dobrzański Witold
Fallenbüchl Adam
Filipkiewicz Zdzisław
Foremny Zbigniew
Golonka Jan
Haubenstock Roman
Herstein Stefan
Jakuczek Marjan
Jelonek Aleksander
Jura Kazimierz
Kostrzewski Jacek
Kozakiewicz Jan
Król Kazimierz
Markowski Marjan
Niżankowski Adam
Ruschil Antoni
Serafin Stanisław
Skowroński Tadeusz
Stec Jerzy
Sulatycki Tadeusz
Szanecki Aleksander
Wcisło Stanisław
Weinsberg Adam
Weissmann Jakób
Węglowski Stanisław
Willer Mieczysław
b Giedroyć Tadeusz (15. XII. 1933)
Jarzębiński Zdzisław (20. XI. 1933)
d Aurzadniczek Stefan
Mitarski Kajetan
Pilarski Teodor
Pogorzelski Jan
Rapacz Zbigniew.

Klasa VI b (23)

a Barys Zbigniew
Chwała Józef
Czuma Bronisław
Drewnicki Stefan
Figiel Jan
Kałamacki Jerzy
Kaplon Marjan
Korczowski Zbigniew
Kruczkowski Bolesław
Krzyżak Ignacy
Latinek Edward
Mizia Tadeusz
Reichmann Ferdynand
Szybowski Jan
Śliwa Eugenjusz
Tora Zdzisław
Zawrzykraj Jerzy
b Steciuk Józef (30. XI. 1933)
Znamirowski Franciszek (10.IV. 1934)
d Bojar Stanisław
Mytych Tomasz
Paliński Józef
Szczurek Marjan.

Klasa VII a (47)

a Bobrzecki Tadeusz
Czapnicki Mieczysław
Dültz Cyprjan
Forscher Artur
Gąwlik Kazimierz
Gorzula Stanisław
Grochola Stanisław
Herstein Norbert
Holzer Ignacy
Jagiełło Władysław
Jura Władysław
Karcz Edward
Kocyan Stanisław
Kopeć Michał
Kośmider Tadeusz
Królikowski Witold
Kwinta Kazimierz
Leib Antoni
Lesner Józef
Leśniak Michał
Mazgaj Jan
Mech Marjan
Michalski Stanisław
Mleczko Stanisław
Młyniec Kazimierz
Poborski Czesław
Pustelnik Paweł
Resich Zbigniew
Różycki Antoni
Sitek Mieczysław
Stawarz Marjan
Strumiński Tadeusz
Styrylski Stefan
Szafraniec Stefan
Szewczyk Karol
Śliwa Leopold
Ulewicz Tadeusz
Walaszek Stanisław (pryw.)
Wcisło Stanisław
Zandberg Jakób
b Fąfara Kazimierz (24. IV. 1934)
Grocholski Tadeusz (16. III. 1934)
d Grucel Władysław
Lange Marjan
Majkut Jan
Matwijczyk Zdzisław
Pietrzyk Jan.

Klasa VII b (47)

a Bartel Władysław
Brzeziński Tadeusz
Butterfass Maurycy
Cetnarski Stanisław
Chwała Mieczysław
Diczek Izydor
Drobniak Tadeusz
Dunikowski Tadeusz
Eder Józef
Frys Stanisław
Gorzula Józef
Górski Jerzy
Grünberg Wilhelm
Haubenstock Jakób
Kamecki Władysław
Kostecki Józef
Kostrz Bolesław
Kot Tadeusz
Krajewski Czesław
Lipschütz Leo
Markowicz Jozua
Mendelsohn Jakób
Piegza Józef
Riss Leopold
Różycki Włodzimierz
Seredyński Tadeusz
Sobik Jan
Uznański Tadeusz
Wietschner Salo
Zawada Antoni
Żak Józef
b Fiałek Zygmunt (30.V. 1934)
Klimczyk Eugenjusz (30.V. 1934)
Malinowski Antoni (30.V. 1934)
Müller Jan (30.V. 1934)
Trybowski Jan (30.V. 1934)
Wyjaśniał Jan (27.I. 1934)
d Eberhardt Bolesław
Kędzierski Anatol
Kosturek Tadeusz
Krupa Błażej
Majka Włodzimierz
Piętakiewicz Roman
Porwisz Franciszek
Salis Władysław
Selinger Zygfryd
Szyndlar Michał.

Klasa VIII (50)

a **Bierczyński Stanisław**
Fitzke Mieczysław
Galer Adam
Gądor Franciszek
Głąb Jan
Grünbaum Beno

Grünspan Jan
Jakubiec Władysław
Kalisz Józef
Kazanowicz Władysław
Kładni Wiktor
Kneblowski Walter
Kokorudz Włodzimierz
Kostecki Marjan
Kostrzewski Jan
Malczyk Tadeusz
Merz Marjan
Pflaster Jerzy
Piątkowski Tadeusz
Pieracki Zdzisław
Płaszowski Leopold
Płatek Piotr
Prause Marjan
Radzik Marjan
Ruschil Jan
Skołyszewski Kazimierz
Spyt Emil
Streb Wiktor
Strzałka Kazimierz
Szczepanik Edward
Ślósarczyk Władysław
Świechło Adam
Warenhaupt Józef
Weber Jan
Weber Józef
Wiciński Władysław
Wilanowski Kazimierz
Wroński Mieczysław
Zawadziński Leopold
Żuwała Adam
d Kosobudzki Mieczysław (pryw.)
Kozak Kazimierz
Mazgaj Władysław
Mitka Marjan
Pawlaczyk Ludwik (pryw.)
Październiok Walerjan (pryw.)
Sieradzki Kazimierz
Stypuła Stefan (pryw.)
Wasner Zygfryd
Wolak Stanisław.

Л